

NEPAL VISION

26. ÅRGANG NR. 1 - SOMMER 2017

Dansk-Nepalesisk Selskab

har som formål at fremme dansk-nepalesisk samarbejde om bæredygtig udvikling, turisme, samhandel, kultur, m.m. Selskabet er upolitisk. Selskabets formål fremmes gennem oplysende virksomhed på hjemmeside, medlemsblad og møder m.m., såvel i Danmark som i Nepal samt gennem samspil med andre beslægtede foreninger og organer i Danmark og Nepal.

Selskabet holder årligt en række møder, hvor der gennem foredrag og billeder oplyses om forskellige sider af Nepals kultur, natur og historie.

Adresse

Kongensgade 17A
3550 Slangerup
E-mail: lars@nepal.dk

Website

www.nepal.dk

Medlemskab

Enkeltpersoner: 170 kr.
Par: 220 kr.
Studerende: 100 kr.
Firma: 420 kr.
Konto nr.: 8125-0007172109

Tilmeld betalingservice

PBS-nr. 06651844, debitor-gruppenummer 00001 og dit medlemsnummer i Dansk-Nepalesisk Selskab - ét bogstav efterfulgt af 3 eller 4 cifre.

Nepal Vision

Udgives af Dansk-Nepalesisk Selskab.

Oplag 700 eksemplarer.
ISSN 0908-844X

Redaktion

Lars Gundersen (ansv.), Jørgen Rendsvig, Julie Damgaard, Lone Petersen, Lillian Steenholt og Knud West Hansen.

Annoncepriser

1/1 side: 2.000 kr.
1/2 side: 1.100 kr.
1/4 side: 600 kr.

Tryk

LaserTryk.dk

Forsidefoto

Jesper Maagaard,
maagaardphotos.dk

INDHOLD

Formanden har ordet Af Lars Gundersen	3
Nepals sidste normader Af Jan Møller Hansen	4
Man skal vise mod Interview med Klavs Becker-Larsen Ved Julie Damgaard	12
Nyt fra Melamchi-projektet Af Jørgen Rendsvig	17
Børn i Madi løber for fremtiden Af Lone Petersen	18
Ingen load-shedding? Af Jørgen Rendsvig	20
Destination Kawache Lake Af Jane Svingholm	22
Hvad sker der i nepalesisk politik Af Jørgen Rendsvig	24
Læringsgrupper for landbofamilier Af Anne Mette Nordfalk	26
Løst og fast Af Jørgen Rendsvig	30
Mine oplevelser med Esperanto i Nepal Af Peter Wraae	33
Hvordan kæmper man for sin ret til at være barn i Nepal? Af Emil Winckler	34
Vandring og gode historier i den nyudsprungne bøgeskov Af Lillian Steenholt	36
Prins Joachim i Nepal Af Jørgen Rendsvig	38
Ukendte spisemuligheder i Kathmandu? Af Nana Lange	40
Genopbygning til modstand Af Daniel Eisfeldt & Steen L. Larsen	42
Maiti Nepal Af Dorrit Pontoppidan	46
Arrangementskalender	Bagsiden

Dansk-Nepalesisk Selskabs synspunkter fremsættes i Formanden har ordet. Holdninger i signerede artikler er forfatterens personlige.

Formand og ansvarshavende redaktør
Lars Gundersen
Telefon: 47 16 12 20

lars@nepal.dk

Næstformand, kasserer & medlemshåndtering
Birgit Nielsen
Telefon: 44 44 14 72

birgit@nepal.dk

Sekretær
Jørgen Rendsvig

jorgen@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem, medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Lone Petersen

lone@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Ravi Chhetri

ravi@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Kristina Djurhuus Christiansen

kristina@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Jens V. Frederiksen

jens@nepal.dk

Suppleant
Nana Lange

nana@nepal.dk

Suppleant
Inger Marie Arildsen

inger_marie@nepal.dk

Suppleant
Lillian Steenholt

lillian@nepal.dk

Medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Tom Udengaard Iversen

tom@nepal.dk

Medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Bent Thygesen

bent@nepal.dk

Billedredaktion, layout af Nepal Vision.
Knud West Hansen

knud@nepal.dk

FORMANDEN HAR ORDET

ET NEPAL PÅ VEJ FREMAD IGEN

Efter et par mørke år synes udviklingen nu endelig at se lysere ud for Nepal. Økonomerne forudser en vækst på mellem 5 og 7 %, baseret på en gunstig landbrugsproduktion, mere fart på genopbygningsarbejdet og afskaffelse af den load-shedding, som har været en fast bestanddel af Nepal gennem en lille generation. De planlagte strømafbrydelser for at imødegå et totalt nedbrud er endelig et overstået kapitel, og der investeres kraftigt i både sol og vandenergi i Nepal. Både befolkningen, erhvervslivet og ikke mindst miljøet vil få det klart bedre uden de mange forurenende el-generatorer, der udgjorde nødløsningen i mangel af central elforsyning. Læs mere inde i bladet om, hvordan det i slutningen af sidste år lykkedes at løse op for denne flaskehals, til glæde for lokale, erhvervsliv og turister.

Desuden er man i Kathmandu ved at færdiggøre sidste etape af det godt 20 år gamle Melamchi-vandforsyningsprojektet,

som forhåbentlig vil afhjælpe dalens kroniske vandforsyningsproblemer. Projektet har godt nok kastet Kathmandu ud i et støvmareridt i foråret 2017, men det vil på sigt afhjælpe mange problemer, og om få år vil næste fase bringe drikkevandsforsyningen op på fuld kapacitet. Læs også mere om dette inde i bladet.

Den længe ventede Outer Ringroad ser også ud til at blive vedtaget. Det ligner en nødvendig løsning, som dog vil gå hårdt ud over naturområder i dalen. Vi kan kun håbe på en udvikling i elscootere og elbiler, for dalen er stærkt belastet, både trafikalt og miljømæssigt.

Selv genopbygningen efter jordskælvet er langsomt ved at komme i gang. Selv om mange endnu ikke har fået første rate af regeringsstøtten, er pengene dog kommet ud til de fleste. En hel del har også fået anden rate. Der er stadig store udfordringer: støtten kan langt fra dække omkostningerne

til et nyt hus. Hvor skal resten komme fra? Der er nu en stor efterspørgsel på træ og byggematerialer, samt murere og andre håndværkere, og det skaber flaskehalse i processen. Rekonstruktion af de hundredvis af kulturminde er også kommet i gang. Boudhanath er genindviet, arbejdet på Swayambunath er i gang, og arbejdet andre steder er enten i gang i form af forberedende arkæologiske undersøgelser eller i form af udbudsprocesser for at finde de rette til at udføre rekonstruktionsarbejdet. Jordskælvet gjorde det endnu engang klart, at det er en stor sårbarhed for et land-locked land som Nepal kun at have én international lufthavn og få grænseovergange. En jernbane planlægges via den nye grænse i Rasuwaghadhi i nord og to steder i Terai, og Nepals anden internationale lufthavn, Gautam Buddha International Airport, er under konstruktion nær Lumbini og forventes at åbne om et år. Desuden kommer der en regional lufthavn, beregnet

på Sydasien og Emiraterne ved Pokhara. Det har iøvrigt en lidt lang forhistorie. Desværre er der heller ikke helt taget højde for, at man kun kan lande og lette en vej, grundet fysiografien i dalen.

Sidste år forlod ambassadør Mukti Nath Bhatta Danmark efter fire år, og vi fik stillet en ny ambassadør i sigte til efter sommeren 2016, som jeg også berettede sidste år. Det gik i vasken, som måske bekendt af nogen - men nu skulle det endelig være sikkert, at tidligere redaktør på Rising Nepal, Yuba Nath Lamsal, bliver vores nye ambassadør - og Nepals ambassade får dermed lidt længere levetid i Danmark. Det er opmuntrende at se en positiv udvikling på så mange områder!

NEPALS SIDSTE NOMADER

Tekst og billeder: Jan Møller Hansen

Mor med sine børn i deres hjem. Den unge mand Kapil, som ses i baggrunden, er ved at restituere efter at have pådraget sig svære forbrændinger

Alle nepalesere har i deres barndom hørt om Rauterne, men langt fra alle har mødt dem. Rauterne er Nepals sidste nomader, og de lever i skovene i den vestlige del af landet. Der er mange myter om Rauterne og lokalt kaldes de for Baan Maanche - junglefolkene. Rauterne selv kalder sig for Skovens Konger og påstår, at deres forfædre var konger og maharajaer i Indien, og at de har blått blod i årerne.

Ligesom mange nepalesere havde jeg hørt lidt om Rauterne, men aldrig mødt dem. En gang i mellem ved Dashain og andre højtider havde jeg set artikler om Rauterne i de lokale aviser og med billeder, hvor de stod sammen med præsidenten eller premierministeren. Der var noget særligt over dem. De havde en kultlignende status og var ikke som alle andre. Rauterne kom langt ude fra landet og boede i fjerntliggende skove, og når de var i hovedstaden Kathmandu mødtes de med Nepals ledere. Jeg var fascineret af billederne, hvor Rauterne stod i deres traditionelle gevand-

ter sammen med præsidenten i hans fine palads. Jeg fik lyst til at møde dem med mine kameraer.

Gennem nogle lokale kontakter kom jeg i forbindelse med en lokal journalist, som havde et indgående kendskab til Rauterne, og som kendte flere af dem personligt. Jeg kontaktede ham, og vi blev enige om at tage derud. Efter tre dages kørsel i bilen fra Kathmandu via Nepalgunj og Surkhet kom vi til en lille bazaar i det nordlige Accham distrikt. Her mødte jeg min lokale kontakt, og vi slog os ned i en uges tid i en lille bazaar. Herfra kunne vi så vandre nogle få kilometer gennem gårde og skovområder til Rauternes lejr.

I monsunen bor Rauterne i teltlejr i højere beliggende skovområder i omkring 3000 meter, og i den tørre og kolde vintertid migrerer de til lavere subtropiske skove i omkring 300-500 meter. Om vinteren bor de i dale og på bredder langs floderne. Rauterne bor isoleret, men alligevel ikke

længere væk fra nærliggende landsbyer og markeder end at de kan nå landsbyer og markeder på nogle få timers gang.

Rauterne har deres helt eget sprog og egen unikke kultur og religion. Deres sprog har visse ligheder med Chepang, men er alligevel ganske anderledes. Rauterne tror på solguden Berh og stjernerne som hans templer. Det er månen og solen, der styrer livet på jorden. I dag taler mange Rautere også simpelt nepali, som er nødvendigt for, at de kan klare sig i forhold til de lokale myndigheder, bønderne i de omkringliggende landsbyer og butiksejere i bazaaren. De ejer kun det, de selv kan bære på ryggen, og man deler det, man har eller får med andre i gruppen. Den materielle velstand eller mangel på samme er ens fra en familie til en anden. Alle er lige også materielt. Der er en flad struktur i gruppen, og vigtige beslutninger træffes ofte i fællesskab. Rauterne anerkender ikke det hinduistiske kastesystem eller de gængse sociale strukturer, som eksisterer i det nepalesiske

samfund. De ser ikke sig selv som en del af kastehierarkiet, men betragter alle mennesker som lige. Rauterne holder sig neutrale og uafhængige, også når de har med myndigheder og politikere at gøre. Rauterne er gode til at holde politiske partier på behørig afstand, og det er en god strategi.

Rauterne lever traditionelt af aber, som de fanger med net i skovene og nærliggende landsbyer. Det er den måde, de traditionelt har fået protein på. Men i dag er menukortet udvidet til også at omfatte kylling, ged og hvad der ellers findes af kød i lokalområdet. Det at fange og spise aber er selvsagt et stort tabu for Rauterne. For i hinduistiske Nepal er abeguden Hanuman som bekendt højt agtet og elsket. Rauterne betragter også aberne som deres småbrødre, og der er derfor også en god portion symbolsk kannibalisme omkring abefangeri. Men solguden Berh har givet Rauterne lov til at jage deres brødre i skoven. Det er dog ikke noget, man taler med fremmede om. Jeg så kun nettene omkring teltene og lidt sydende kød i gryderne, der hang henover bålene om aftenen. Trods ihærdige forsøg lykkedes det mig ikke at komme med på abejagt. Rauterne lever af det, de kan fange og samle i skoven. De er jægere og samlere og dyrker ikke jorden. Aldrig har jeg mødt nogen mennesker, der som Rauterne kan håndtere træ og ild. Som

Raute er du født med en økse i hånden.

Når en Raute dør, bliver han eller hun begravet et sted i skoven i oprejst siddende stilling. Man laver et lille hul i det bløde punkt øverst i kraniet – fontanellen – så sjælen kan slippe ud i universet. Derefter flytter hele gruppen og slår sig ned i en ny lejr for at undgå onde ånder.

Rauterne passer fint ind i den hinduistiske mytologi og daglige verdensorden, og de lever på mange måder i symbiose med bønderne og landsbyerne omkring dem. Rauterne fanger også aber på markerne og i landsbyerne, hvor de tit er til gene for bønderne. Trods abernes gudestatus kan det fra tid til anden være påskønnet at komme af med dem. Bønderne kan også bytte sig til forskellige nyttige træprodukter, som de handler med Rauterne.

Jeg havde læst om Rauterne og vidste godt, at de ikke sådan lige var til at komme ind på livet af. Det var ikke noget, man bare gjorde. Jeg vidste også godt, at de ikke tillod folk udefra at komme ind i deres lejr, endstige overnatte eller tage med på abejagt i skoven. Man får ikke lov til at gå ind i lejren uden tilladelse fra gruppens ældre ledere. Rauterne er reserverede og hemmelighedsfulde. Ikke fordi de ikke er venlige mennesker, tværtimod, men det er blot

den måde, de bliver nødt til at være på for at kunne overleve og bevare deres kultur. Men sammen med den lokale journalist og en socialarbejder fra området fik vi god kontakt med Rauterne.

Henover nogle dage gik forhandlingerne frem og tilbage. Jeg fandt ud af, at Rauterne besidder en særlig form for logik. De kommunikerer og argumenterer helt anderledes, end hvad jeg kender hos andre mennesker. Det var interessant. Det var ikke kun mig, der som udlænding kom til kort. Det gjorde mine nepalesiske venner også. Man skulle ikke bare komme og tro, at man kunne fotografere og have en god tid sammen med Rauterne, uden at de også fik noget ud af det. Det stod klart fra Dag 1. Der gik heller ikke længe efter vores ankomst i den lokale bazaar, inden hoveddingen og hans kone mødte op og skulle finde ud af, hvem den fremmede var, og hvad han ville. For at gøre en lang historie kort, så endte mit ugelange besøg hos Rauterne med at koste mig:

- 2 x 3 pakker churot (cigaretter)
- 2 store pakker suthi (tobak)
- 2 x 1 kilo suntala (appelsiner)
- 55 varme topier (uld huer)
- En stor kasse kiks
- Bazaarens største høne på 5 kilo
- Et pænt tilskud til køb af fem geder

Faktisk blev det den dyreste fototur, jeg hidtil har været på. Dertil kom de overpriser, som jeg måtte betale for en trækasse og en træbalje. Men det skulle nu vise sig at være det hele værd. Det var helt okay, og jeg fik stor respekt for Rauterne.

I de senere årtier er mange Rauter blevet tvangsbosat af de nepalesiske myndigheder, men der er stadig en lille gruppe tilbage, der fortsat lever som oprindelige nomader. Gruppen flytter stadig rundt og bor i teltlejr i skovene. Rauterne er jægere og samlere, aboriginere og tilhører en af de meget små og oprindelige grupper af folk, der i årtusinder har levet i det område, der i dag udgør Nepal. Ingen kender Rauternes oprindelige historie eller ved, hvor de kommer fra. Rauterne selv kan fortælle historier, der går fire generationer tilbage. Men ikke meget længere end det.

Da jeg besøgte Rauterne i januar 2016, var der omkring 156 personer tilbage i gruppen. Det er i dag vanskeligt for de sidste nomadiske Rauter at overleve pga. presset fra de nepalesiske myndigheder og lokal-samfundet for at få dem permanent bosat. Dertil kommer befolkningstilvæksten, dyrkning af landsbrugsjorden, rettigheder til og kontrol med skovene, urbanisering og klimaforandringer, som alt sammen spiller ind på deres leveforhold og kultur. Men måske er det de sociale udfordringer, som i dag er de mest udtalte. Stigmatisering,

ønsket om at gøre dem til hinduer og ikke mindst alkoholmisbrug er de største trusler mod Rauterne. Både blandt kvinder, børn og mænd er alkoholmisbrug udbredt.

I den uge jeg var i og omkring Raute-lejren og i den nærliggende bazaar, mødte jeg mange kvinder, mænd og unge, der var fordrukne. De få rupees, som Rauterne kan få for deres simple træting, bliver ofte omsat til billig raksi. Der er også de problemer, som er forbundet med Rauternes egen modvilje mod at bruge lokale sundhedsydelse og få uddannelse. Rauterne ønsker ikke at gå i skole, og lederen af gruppen tillader kun meget sjældent besøg af lokale læger og sundhedspersonale. Og det gælder for alle i gruppen. Da vi ankom til lejren, var der en ung mand, Kapil, som var blevet alvorligt forbrændt, da han faldt ind i et bål. Uheldet var uden tvivl sket pga. alkohol. Ingen læger fik lov til at tilse den unge mand. Jeg mødte Kapil, da han lå og restituerede i sit telt, og jeg købte et par poser mandariner til ham. Sidst på ugen mødte jeg ham så igen i den lokale bazaar, hvor han og en gruppe af de andre var i fuld gang med at konsumere lageret af raksi i en lokal bar. På vejen tilbage til lejren passerede vi en gruppe kvinder, som midt på dagen lå fordrukne i skoven. Alkoholmisbrug er blevet et stort og ødelæggende problem for Rauterne. Rauterne og deres levevis er omgivet af mange dilemmaer og udfordringer.

Men Rauterne ønsker at bevare deres unikke identitet og kultur, og de har udviklet en ganske imponerende evne til at modstå ydre trusler og assimilering til det omgivende, hinduistiske samfund. De nepalesiske myndigheder og NGO'er har gennem årene forgæves forsøgt at få Rauterne til at bosætte sig og blive som alle andre. Men uden held.

Foto-essay fra The Guardian:
<https://www.theguardian.com/global-development-professionals-network/gallery/2017/jan/20/nepals-last-nomadic-tribe-in-pictures>

Jan Møller Hansen har boet og arbejdet i Nepal i syv år. Først som udviklingsarbejder for MS og CARE fra 1991 til 1995 og senest som souschef på den danske ambassade i Kathmandu fra 2013 til 2016. Han taler nepalesisk og har besøgt landet mange gange i forbindelse med arbejde og som turist. Han er også selvlært og internationalt prisvindende fotograf med passion for visuel historiefortælling og social dokumentation.

MAN SKAL VISE MOD

Interview med Klavs Becker-Larsen. Ved Julie Damgaard
Sort-hvide fotos: Klavs Becker-Larsen.
Farvefotos: Jørgen Rendsvig

23 år gammel i Chainpur

89 år gammel i Slangstrup

“Vi kaster os ned og hager os fast, og stenen stryger hen over os, brummende som en meteor, der nærmer sig jorden. Eller som en ond ånd måske, hvis man er sherpa.

Bærerne er skrækslagne, og uden et ord mere vender de om og er på vej nedefter. Jeg brøler til dem om at stoppe og minder dem om deres bjergmandshistorier. Kalder dem nogle forbandede kujoner. Det rører dem ikke. De fortsætter nedad, mens jeg dænger dem til i et sprogbrug, fuldt så dødbringende som stenen, der fløj over os.”

- Uddrag fra Klavs Becker-Larsen: 'Everest – Udfordringen', Forlaget Amanda, 1991.

Året er 1951. Den 23-årige dansker Klavs Becker-Larsen er rejst fra Congo i Centralafrika til Darjeeling i det nordlige Indien med ét fokus: at bestige Chomo Lungma, eller Everest, som verdens højeste bjerg bedst kendes som. Syv ekspeditioner før ham har uden held forsøgt opstigningen, men han føler sig overbevist om, at han vil kunne klare det. Med en lille skare håndplukkede sherpaer er han østfra vandret gennem et lukket Nepal, præget af politiske magtkampe og uroligheder, fast besluttet på at nå Everest fra sydsiden via Lho La-passet i stedet for nordfra gennem Tibet, som ellers på det tidspunkt er gængs

praksis. Det er ikke lykkedes, og ekspeditionen har derfor måttet tage den 200 km længere rute via Nangpa La-passet ind til Tibet og Rongbuk-dalen for foden af Everest. Den 9. maj 1951 står de på nordvæggen af Everest i 6800 meters højde, da et stensked er tæt ved at gøre det af med den lille gruppe. Det bliver afslutningen på turen. Klavs Becker-Larsen når, trods ekstreme anstrengelser, ikke verdens tag.

Nepal Vision har talt med eventyreren, der i år fylder 90, om et liv i vovemodets tegn, om at udleve sine drømme - og om at aflive myten om Den Afskyelige Snemand.

Født midt mellem to verdenskrige, som han er, er det måske ikke så underligt endda, at Klavs Becker-Larsen er udstyret med en vis kampgejst og grib-dagen-mentalitet. Læg hertil, at hans tipoldemors bror var ingen ringere end Peter Willemoes, søofficershelten fra Englandskrigene, der under Slaget på Reden i 1801 holdt flot stand mod admiral Nelson, og siden er blevet fejret som et forbillede i Becker-Larsens familie. Selvom bentøjet driller lidt, de eksotiske destinationer længe har været udskiftet med et villakvarter i Slangstrups blødt bakkede landskab og hørelsen har lidt ubodelig skade som følge af adskillige

jagteventyr i Afrika, har den ældre herre stadig en flirtende, nysgerrig og fordrende omgang med tilværelsen.

”Mine sønner skal ikke være bankassistenter”

Hvordan opstod ideen om at opleve verden?

”Jeg havde en onkel, der var gammel fremmedlegionær. Han havde siden sin pensionering rejst meget både i Afrika og Sydamerika og fortalte levende om det. Der skulle ikke så meget til, før det fængede. Under krigen var jeg med i en lille drengegruppe på Frederiksberg Gymnasium, der var en del af BOPA og var med ude på sabotage-aktioner. Krigen lærte mig, at livet var værd at leve, hvis det var spændende.”

Hvad mente dine forældre?

”Jeg var blevet indlært af min mor, som jeg elskede højt, at hos en mand er mod det vigtigste. Hun sagde direkte, at hun ikke ville se sine sønner som bankassistenter. Og det tog jeg til mig. Jeg tog utrolig mange chancer. Faktisk var jeg ved at dø flere gange, ikke så meget i modstandstiden, men i Afrika. Der var jeg så langt ude, at den læge, der passede mig, havde opgivet mig. Der var ingen fortilfælde, hvor nogen havde overlevet sovesyge, dysenteri og malaria på en gang.

Situationer, hvor det kunne være gået galt, vil jeg nærmest sige, var almindelige. Men jeg havde fået smag for den slags liv under krigen. For mig var de to ting – mod og oplevelser – koblet nært sammen. Altså, man måtte møde op med mod, og så kom oplevelserne, hvis man forfulgte det, man havde lyst til.

Da jeg besluttede at rejse til Afrika, skaffede min far mig ansættelse hos en mand i nærheden af Nairobi, der dyrkede sisal til produktion af bl.a. bindegarn og stolesæder. Min far var meget loyal overfor mig. Det var jeg ikke overfor ham. Jeg havde ikke et øjeblik i sinde at blive i den ansættelse. Så jeg kiggede bare lige ind til min arbejdsgiver og sagde goddag, og så gik jeg. Jeg ville ud i naturen, i clinch med dyrelivet. Så jeg for rundt i Østafrika, Kenya og Tanzania og lavede det, jeg selv ville. Indimellem tog jeg et job for at få noget at spise. Det gav en masse spændende oplevelser med dyr og med jagt.

Herfra rejste jeg videre til Congo, og det var her, mens jeg arbejdede som bestyrer af en skobutik, at den indiske købmand, Patel, som jeg boede dør om dør med, en dag kom og viste mig en artikel om Everest og Irvine og Mallory's mislykkede ekspedition i 1924.”

Drømmen om bjerget

Hos Klavs Becker-Larsen bliver der ikke hæftet en masse unødige poesi eller filosofiske betragtninger på fortællingen om Everest. Han ville bare være den første på toppen – basta. Nogle særlige forberedelser gjorde han sig da heller ikke før turen. Han fandt et par bøger om Himalaya på et bibliotek og konkluderede i øvrigt, at resten måtte han lære undervejs. Erfaring med bjerge havde han ingen af – de norske fjelde var det eneste sammenligningsgrundlag – men han fastholdt overfor skeptikerne, at det nok skulle gå. Og en komplet mangel på stedsans var heller ingen hindring. Bærerne var jo med ham og kendte den direkte vej op til deres hjemby, Namche Bazaar.”

Slog det dig aldrig, midt i din solopræstation, at du kunne komme til at udsætte bærerne for fare?

”Nu var det jo sådan, at de to anførere – Ajeeba og Ang Dawa – havde været med Englænderne på Everest i 1936 og igen 10 år senere. Så de vidste jo, hvad der var tale om. Og genkendte med smil, selv oppe på gletscheren, de steder, hvor de dengang havde slået lejr. Så det ansvar gav jeg mig altså slet ikke af med. Det måtte de selv finde ud af. Hvis jeg kunne hænge på, så måtte de hænge på, så langt de ville. Og det ville de så kun, til vi var tre fjerdedele oppe af nordpasset, Lho La. For da blev det rigtigt skrappt – og jeg var også løbet tør for penge.”

Hvis sherpaerne ikke havde sagt stop i 6.800 meters højde, hvor langt var du så gået?

”Jeg var fortsat, indtil der absolut var noget terrænmæssigt, jeg ikke kunne klare. Det er jeg blevet klar over senere: at jeg ville være blevet stoppet af de krav til klatrefærdigheder, som Everest trods alt byder på noget højere oppe – men dengang var der ikke noget, der var umuligt.”

Overvejede du aldrig, at det kunne koste dig livet? Var du aldrig bange?

”Jo, da jeg blev tvunget til at vende om, gik vi ned af det ganske stejle nordpas, hvor vi havde hugget vores egne trin, men man går på en anden måde i trinnene, når man går nedad. Og så faldt jeg på ryggen og kurrede nedover med stigende fart, og det kunne måske gå, hvis det bare havde været en kælkebakke, men det var det jo ikke. Vi var gået op ad nordpasset udenom et lodret parti, ca. 100 meter lodret, og jeg var nu i rasende fart på vej ned mod selvsamme parti, men kom så i tanker om, at jeg havde en hakke i hånden. Det var en isøkse, og så kunne jeg pludselig huske, at jeg havde læst, at man skulle dreje sig rundt på maven, holde godt fast i den ene ende af øksen og hugge den spidse ende ned i sneen. Det fik jeg gjort og standsede så op og kunne kravle tilbage til sporrækken. Men der havde det været slut, hvis jeg havde tabt øksen eller ikke spændt stropen ordentligt. Der må jeg sige – der bankede hjertet stærkt.”

Du har selv nævnt det med modet som en central faktor i dit liv. Kan der ikke være en fare for, at det kammer over i overmod?

”Jo, men jeg havde besluttet mig for, at der aldrig skulle være noget sted, hvor jeg ikke gik til grænsen eller over, for hvad der var rimeligt. Det var en del af min drengede forståelse af mandighed.”

Klavs Becker-Larsen ved billedet af familie-idolet, Peter Willemoes. Teksten på hans våbenskjold lyder: ”Stol på dig selv”.

Ved starten fra Camp 3

Det forestiller jeg mig, kunne give nogle udfordringer i forhold til dine bærere, der både var ældre og mere erfarne end dig. Hvor tror du, du har hentet den fornødne autoritet?

”En del har jeg ganske givet fået med mig fra modstandsbevægelsen og tiden bagefter i Den Danske Brigade i Sverige. Min gruppefører i BOPA – han var 16 og jeg 15 på det tidspunkt – skrev til mig efter krigen: ”Du var aldrig bange. Nok var jeg gruppefører, men det kunne du også have været. Det ville imidlertid have betydet, at vi alle sammen var døde.” Og det giver jeg ham måske nok ret i. I Sverige havde jeg dog den triumf, at min delingsfører, som var en voksen mand, udnævnte mig til gruppefører for de 5-6 andre i min gruppe, som også var voksne mænd. Givetvis fordi han havde set, at jeg havde en form for autoritet.

Nær mine sherpaers hjemby, Namche Bazaar, på vej mod Everest, fik jeg brug for al min autoritet. Vi havde et stop i Chaunrikharka, og bærerne drak sig fra sans og samling i chang og rakshi-brændevin. Ajeeba var værst lakket til, og jeg gav ham en skideballe, fordi vi havde en aftale om, at de ikke skulle drikke sig fulde den aften, selvom der var komsammen i forsamlingshuset. Faren for, at de kunne komme til at tale over sig om vores ærinde var jo udtalt, og rygter kunne hurtigt sprede sig, hvad vi var for nogle røvere. Det var jeg naturligvis ikke interesseret i, da vi stadig kunne nå at blive standset. Derfor gik jeg ret hårdt til dem. Jeg gav den alt, hvad jeg kunne, og det sansede Ajeeba, trods det, at han knap kunne stå på benene. Næste dag fik jeg at vide af vores vært, at Ajeeba havde sagt: ”Hvad bilder den sahib sig ind? Ved han ikke, at han er alene heroppe, og at vi som ingenting kan ordne ham?” Men de gjorde jo altså ikke noget. Det var essentielt, at jeg havde greb om tingene, ellers kom ekspeditionen ikke videre.”

Der opstod ikke en nærhed eller hengivenhed i forhold til dine bærere?

”Nej, hengivenhed vil jeg ikke sige, der var. Vi var jo, hvad skal man nu kalde det --- handelsfolk. Jeg ville have deres rygstykker til at bære min udrustning frem, og de ville have nogle penge.”

Så der indfandt sig aldrig på turen gennem Nepal et tillidsforhold?

”Ikke rigtigt, nej.”

Ikke desto mindre vælger du, ud fra et hensyn til selvsamme bærere, først at udgive bogen om dine oplevelser i Nepal 40 år efter turen, så ingen af de sherpaer, der gik med dig, ville kunne straffes for det, de havde gjort?

”Ja, så havde de fået den tid, som ville gøre, at alt var forældet derude. Hvis bogen var udkommet tidligere, kunne de

være kommet alvorligt i fedtefadet, for det var jo illegalt for en som mig at komme ind i Nepal på det tidspunkt. Desuden skadede det ikke mig, at bogen først udkom så mange år senere. Min tilværelse stod og faldt jo ikke med, om jeg fik fortalt om Everest.”

Omvendt kunne man måske også sige, at det ville have været spændende for dig at fortælle historien i samtiden?

”Det er klart. Og jeg fortalte den da også uforpligtende på skoler og i foreninger, men det kunne jo ikke sætte folkene i fare.”

Naturelser

Klavs Becker-Larsen har med egne ord ’ikke den mindste lyst til at rejse for at se kultur’. Naturen og faunaen har været den drivende kraft i hans eventyr. Hans far, der var snedkersøn fra Fyn og opbyggede en succesfuld forretning, der importerede korn og foderstoffer fra Argentina, købte en gård ved Karlslunde med et stort dyrehold og omgivet af engdrag med masser af fugle, tudser og insekter. Her kunne faren dyrke sin passion for jagt. Interessen for dyrelivet smittede af på sønnen, der tidligt blev medlem af Ornitologisk Forening og brugte timer i det fri på at ringmærke fugle. På Frederiksberg Gymnasium blev han undervist af den navnkundige zoolog Hans Hvass, der udgav ’...i farver’-bøgerne, og han stiftede bekendtskab med Hvass’ samling af mærkelige dyr, bl.a. en skrubbudse fra Sydamerika, der havde for vane at kaste sin mavesæk op for så at sluge den igen. Det, der først og fremmest kom til at påvirke Becker-Larsens livsbane, var imidlertid mødet med en æskulapsnog, som Hvass en dag havde med i biologi-lokalet. Den skulle passes og fodres, og en kammerat fik opgaven. Den blev fodret med mus som Becker-Larsen fangede på sin fars gård.

”Jeg kan huske, at musen prøvede at finde en udvej fra terrariet. Den anede ikke, slangen var derinde; faren for æskulapsnoge var ikke indkodet i den. Da gik slangens hoved tilbage, og den bed sig fast i siden af musen og lagde, hurtigere end det kan siges, to vindinger omkring musen. Vi var enige om, at vi hørte musens ribben knække. Slangen spændte musklerne så meget, at skællene, der ellers ligger tæt som tagsten, spredtes. Og det tryk holdt den i fem minutter. Da den endelig slap musen, var musen blevet længere og tyndere. Og så gled slangen rundt og spiste musen fra hovedet. Det var et fantastisk drama. Det eneste, der ærgrede mig, var at jeg ikke turde røre ved snogen. Den frygt besluttede jeg mig senere for, at Afrika skulle kurere. Den første slange, jeg mødte dér - lige meget om den var stor eller lille, giftig eller ugiftig - ville jeg tage om nakken.”

Tre år efter krigen sad Becker-Larsen på et fragtskib på vej mod Cape Town. Han havde sin gamle motorcykel med og kørte efter ankomst fra Sydafrika til Kenya – en tur, der i luftlinje er 3500 km, men blev på 8000 km, da der var så meget at opleve undervejs. Her havde han et møde med en Gaboon-viper, en af Afrikas giftigste hugorme, og kom sig efter den ikke helt ufarlige nærkontakt endelig over sin slange-fobi. I de følgende år holdt han et hav af slanger. Enten i kasser eller gående i en ormegård. Og så gik han på jagt – antiloper, vildsvin, flodheste, elefanter. Indtil den dag, Everest kaldte.

Fascinationen ved dyrelivet har været stabilt gennem hele livet. Derfor er det heller ikke nogen overraskelse, at Becker-Larsen i slutningen af 50'erne satte gang i endnu et Nepal-projekt – denne gang med det fokus at undersøge landets fauna. Men der skulle penge til. Se & Hør smed 20.000 kr. i kassen efter et forslag fra Becker-Larsen om at undersøge sagnet om Den Afskyelige Snemand, Yetien. Det var imidlertid ikke nok. Så Zoologisk Museum kom på banen med yderligere 12.000 kr., der skulle gå til at indsamle dyr og fugle til museet. Det var ikke kæmpesummer, men det gik. Igen rejste Becker-Larsen østover.

I modsætning til første besøg i Nepal, der fandt sted illegalt over grænsen fra Indien, midt i en anspændt politisk situation, hvor fyrsteslægten Rana lå i magtkamp med Kongrespartiet, foregik indrejsen denne gang med tilladelse og uden frygt for politimyndigheder og lovløse røverbander. Nok måtte han stå skoleret og med sin underskrift garantere, at han ikke ville aflive myten om Yetien, men dén lille hvide løgn var vand mod de historier, han havde måttet opfinde i '51 for at sikre sin egen og sine bæres sikkerhed. Og løggen anfægtede ham ikke, så længe den ikke satte nogen i klemme: ”Mit formål måtte vælges – der var ikke nogen altruisme i det...”

Everest, set fra nord

Ekspeditionen, der gik til Iswa-dalen i det nordøstlige Nepal, var, set i forhold til dens målsætninger, en succes. Gruppen indsamlede et overordentligt stort antal dyr og fugle og fandt desuden en logisk forklaring på fortællingen om Yetien. I artiklen 'Sandheden om Den Afskyelige Snemand', der blev trykt i 'Vor Viden' i 1960, efter at Se & Hør havde nægtet at bringe den med den begrundelse, at det var dårlig forretning, således definitivt at begrave Yetien, skrev Becker-Larsen: ”Man har vist allerede gættet, hvad jeg vil sige. Resultatet af 6 måneders undersøgelser er dette: Yetien eksisterer ikke! – Og jeg siger det uden tøven.

For at sige det på en anden måde: Fablen om Yetien og dens frænder mitien og tjutien er sprunget af bjergboernes oplevelser med henholdsvis den store, brune isabella-bjørn, den sorte kravebjørn – og languren [abeart, red.].

Maha-Langur Himal (de store langurers bjerge) er Himalayas elverhøj. Man kan forudse den dag, da de sidste Yetis må trække ind i bjerget, fordi mennesket bliver for nærgående.

Hvad nu med de fodspor, man har fotografier af? Jeg skal give Dem opskriften på et Yeti-spor: Sand eller sne + fodspor af menneske, bjørn eller langur – og blæst. Man venter lidt og har så Yeti-spor med 3, 4 eller 5 tæer. Jeg har set dem i snesevis i Arun-dalens sand, hvor mange mennesker færdes.”

Becker-Larsen kan sagtens forstå ønskedrømmen hos de mange, der leder efter Yetien. For der er eventyr forbundet med det og berømmelse, hvis man finder væsnet. Men han ser ikke nogen grund til at holde myten i live, bare fordi det er sjovest.

I sin børnebog 'Jagten på Den Afskyelige Snemand' (1999) bruger han fiktion til at pege på fiktionen om snemanden: ”Jeg følte, det var nødvendigt på en eller anden måde at afslutte den her snemandshistorie med et frontalt opgør. Og i bogen bliver det så til et dødeligt opgør med snemanden – i skikkelse af en brun bjørn – i en bjerghule. Men det er ren fiktion, jeg træf desværre aldrig på en brun bjørn i Nepal.”

Den, guderne elsker, dør ung

Klavs Becker-Nielsen søger erkendelsen. Han er et menneske, der vil til bunds i tingene. Og som vil gå langt for at nå dertil. Men han er samtidig ikke bange for at trække en linje i sandet, når det er nødvendigt. Det gjorde han efter nedturen fra Everests nordpas, i erkendelsen af at han – alene og uden ilt – ikke ville kunne klare vægten af udrustning, telt og mad og samtidig gå i bjergets stejle hældning og hakke trin. Og igen i 1952, da han efter nogle måneder i isolation i en hytte ved Ganges-floden besluttede sig for at droppe den meditation og askese, der skulle have åbnet hans sind for oplevelsen af det guddommelige, og i stedet rejste hjem til Karlsruhle. Fravalget af mennesker og seksualitet fyldte for meget og endte med at vinde over fascinationen af de indiske mystikere og deres søgen mod gudsoplevelsen, som han havde hørt om i teenageårene på Frederiksberg Gymnasium. Hverken den mislykkede opstigning mod Everests tinde eller den tidlige afslutning på sindets rejse mod oplysning, oplevede han dog som et nederlag.

”Man må prøve livet af,” konkluderede han i 2003 i et interview til Jyllandsposten. ”Det er ikke alt, man kan læse sig til, og jeg udfordrede bare mine drømme og fulgte mine længsler.”

Hvorfor forsøgte du ikke Everest igen - du var så ung?

"Nu kom der jo nogen andre..."

Ja, Hillary og Tenzing...

"Og dermed var den store glans gået af det. Det var jo i allerhøjeste grad et forfængelighedsspørgsmål. Jeg ville gerne vise, at jeg var en allerhelvedes karl, ikke?"

Så det var simpelthen, fordi nogen andre overhalede dig indenom?

"Ja, det kan man sige..."

Kom du nogensinde til Nepal igen – ud over Yeti-turen?

"Jeg besøgte Nepal igen i '73 med to af mine sønner. Der var man begyndt at bestige Everest fra sydsiden. En japansk ekspedition var i gang, og vi gik op til dem i Everest Base Camp. Der vågnede drømmen om at gå videre op, selvom jeg jo ikke rigtig kendte den tur. Men japanerne havde vist ikke lyst til at få os på slæb."

Er der nogle særlige indtryk fra Everest, der står klart i din erindring?

"Der er såmænd så mange, så jeg ved ikke rigtig, hvilken et jeg skulle vælge.. Jo, Ajeeba – måske på grund af hans stridbarhed. Jeg fik at vide, at jeg skulle passe lidt på ham. Det var ham, der bar Maurice Herzog ned fra Annapurna. Tværs over gyngende broer havde han ham på ryggen, for Herzogs tæer var jo døde. De klippede fingre og tæer af én efter én.

De fantastiske munke oppe i Rongbuk-dalen husker jeg også. Særligt Bara-lamaen, der afslog min bøn om at låne de telte og

det reb, englænderne havde efterladt i klostret, og som bad mig bøje mig for omstændighederne og acceptere mit lod. Han forærede mig en bog trykt i klostret med Tibets helligste skrift samt en lille Buddha i et træskrin. Jeg byttede mig desuden til tekopper, en kande, hvis hank er en drage, en smørlampe, en klokke med dorje, en riskrukke og en lille hjerneskal af fedtsten. Jeg har det hele endnu."

Everest er i dag et af de mest befærdede bjerge – hvad tænker du om det?

"Jeg kan sagtens forstå, at dem, der har alderen og pengene, gerne vil det. Man kan ikke længere blive den første på Everest, men bare det at have gjort det, giver jo kæmpe prestige."

Du tænker ikke, at der er en jomfruelighed, der er gået tabt?

"Nej."

Bjergets gudinde, der ikke må forstyrres?

"Lamaen og munkene i Rongbuk sagde, at vi skulle holde os fra det, for gudinden ønskede det ikke. De forestiller sig en guddom, der bor deroppe og har sine tjenere. Men sådan opfattede jeg det ikke."

Hvilken fortælling fra Everest har gjort størst indtryk på dig?

"Historien om Reinhold Messner, der besteg bjerget alene. Derudover var der for 20-30 år siden en svensker, der havde besluttet at bestige Everest, men først ville han cykle hele vejen til Indien. Det lykkedes, men 100 meter før toppen indser han, at han ikke har kræfterne til det og vender om. Det synes jeg, er vildt imponerende."

Hvad ville du, med den viden du nu har, sige til den 23-årige Klavs Becker-Nielsen, hvis du mødte ham?

"Jeg ville sige held og lykke med det. Forsøg igen, lad være med at vente."

Men mange mennesker omkommer, netop fordi de tager det sidste nøk uden faktisk at have kræfterne til det...

"Hellere dø af dét end af kedsomhed."

Hvad med eventyret – det må ligge i blodet?

"Jeg har fået raset ganske godt ud. Efter Nepal blev jeg lærer – man skulle jo have nogen penge hjem – og har samtidig skrevet en serie læs-let-bøger, møntet på teenagedrenge, der ligesom mig, har krudt i røven. Lærerjobbet tog kun 6 timer om dagen, og så kunne man gå hjemme og dyrke sine hobbyer. Jeg har hugget en del i granit og i diabas, fundet på Nordsjællands strand, hvor min kone Inger og jeg havde sommerhus. Der står vel i alt 40 skulpturer af mine rundt omkring i verden, heriblandt også nogle yoni og lingam-skulpturer, der i hinduismen repræsenterer sammen-smeltningen af det kvindelige og mandlige princip."

Og den højeste erkendelse, den ultimative oplysning...

"Ja."

Julie Damgaard er cand.mag. i kunsthistorie. Hun har i over 10 år arbejdet som freelanceskribent og er medredaktør af Nepal Vision.

NYT FRA MELAMCHI-PROJEKTET

DET SKAL VÆRE SKIDT, FØR DET KAN BLIVE GODT

Tekst og foto: Jørgen Rendsvig

Manglen på drikkevand har været et kæmpe problem i Kathmandudalen i lang tid. Oprindeligt havde hvert hus sin egen brønd eller sin egen lille vandboring, men det er længe siden, at det slog til. Vandets kvalitet blev dårligere, og kun de færreste drikker det vand, de får op af en brønd. Hoteller og restauranter får bragt vand i store tankbiler, og handlen med vand i plastikflasker og dunke er omfattende.

Allerede tilbage i 1980'erne indså man, at man skulle tænke stort, hvis man skulle finde en varig løsning. Melamchi-floden blev identificeret som en mulig kilde til den nødvendige drikkevandsforsyning til hovedstaden. Ved valget i 1994 lovede den daværende leder af Nepali Congress at 'vaske Kathmandus gader med Melamchi-vand', hvis han blev valgt. Han vandt nu ikke valget ...

Melamchi-floden har sit udspring nord for Helambu, i bjergene omkring Baden-Powel Peak (5875 m), på sydsiden af Langtang-dalen. Ned til Melamchi Pul Bazaar afvander den et område på 330 km².

Selve projektet blev påbegyndt i 2000 med støtte fra bl.a. Asian Development Bank og Sverige og Norges bistandsorganisationer, SIDA og NORAD. Oprindeligt var projektet planlagt færdigt i 2006, men sådan skulle det ikke gå. Faktisk begyndte selve konstruktionen først i 2010, godt et år efter, at der var indgået kontrakt med et kinesisk entreprenørfirma. Fremdriften var dog ikke

Opgravning ved Kantipath

som forudsat, så efter to et halvt år blev kontrakten med kineserne hævet. Det tog så yderligere et år, før der i oktober 2013 kunne indgås kontrakt med et spansk-italiensk ingeniørfirma. Deres arbejde blev sat tilbage af både jordskælv og grænseblokade, så deres frist i september 2016 heller ikke blev nået, men der er nu god fremdrift i arbejdet.

Fremdriften er faktisk så god, at vandet måske allerede kan begynde at strømme i år!

Hvorfor skulle det tage 20 år? Det er der mange grunde til. Dels er det ingeniørmæssigt en yderst kompleks opgave, der omfatter både kanaler, tunneler, reservoarer, behandlingsanlæg og distributionsnet. Hertil kommer så håndteringen af de virkninger, bortledningen af vandet har på de lokalsamfund, der hidtil har haft glæde af flodens strømme. Der har jo også været borgerkrig og som nævnt både jordskælv og blokade. Endelig er det først undervejs i projektet, at der er kommet tilstrækkeligt dygtige folk på posterne hos både kunde og leverandører.

Fakta om projektet

Melamchi-projektet er det største infrastrukturprojekt i Nepal til dato. Prisen for det samlede projekt (fase 1 og 2) løber op i 800 mio \$. Tunnellen er godt 26 km lang og 3,7 m bred. Den er den næstlængste vandforsyningstunnel i Asien. Der vil komme 170 mio liter vand dagligt. Projektet har en fase 2, der forventes afsluttet tre år efter fase 1. Hermed vil der også blive hentet vand i Yangri og Larke. Det kræver yderligere 12 km tunnel, men så kan der også leveres 510 mio liter vand dagligt. Højdeforskellen mellem indtaget i Melamchi og vandbehandlingscentret i Sundarial ved Shivapuri National Park er kun 8 m. Derfor flyder vandet så langsomt, at det vil tage 45 timer for det at komme hele vejen fra start til slut i systemet.

Hvad sker der lige nu?

Dels skal den sidste del af tunnelen gøres færdig. Og dels skal distributionsnettet etableres. Vandbehandlingsanlægget, der næsten er færdigt, skal testes. Hvordan lægger man for resten lige vand ind hos 3,5 mio. mennesker? Ja, der er ikke andet at gøre end at grave vandrør ned i vejene i hele byen, ja, i hele dalen. I sig selv en imponerende opgave. I alt 670 km rørledninger skal graves ned. Men allerede i

januar var tre fjerdedele klaret. På de store gader - Kantipath, Baneshwor, Gaushala, Chabahil m.fl. - sker arbejdet om natten for ikke at forstyrre trafikken. Men på mange mindre, men også vigtige, veje bliver vejene blokeret, mens arbejdet udføres. Der skal også etableres vandreservoarer. Fem bufferlagre, der hver kan rumme næsten 80 mio. liter vand, er ved at være færdige i Mahankal Chaur, Bansbari, Maharajung, Balaju og Khumaltar.

Mange, mange gader er allerede gravet op, og mange flere vil følge. Perioden, hvor dette arbejde står på, er på godt jysk træls. Der bliver ikke umiddelbart asfalteret efter udgravningerne. Afhængigt af vejret er der derfor enten mudret som smatten på Roskilde Festivalen eller ekstremt støvet. Faktisk er støvet fra de utildækkede udgravninger voldsomt generende i Kathmandudalen for tiden, og flere end nogensinde går med mundbind for at holde det værste ude.

Når fase 1 er afsluttet senere på året, vil 100.000 haner få rindende vand to timer om morgenen og to timer om aftenen. Senere bliver 85.000 yderligere koblet på. Det skal sammenlignes med de 193.000, der får vand fra Kathmandu Upatyaka Khanepani Limited (KUKL) - Kathmandus vandværker - i dag. Og om tre år bliver kapaciteten tredoblet med færdiggørelsen af fase 2. Alle glæder sig derfor til, at generne er overstået og til, at vand bliver noget, der bare kommer ud af vandhanen i god kvalitet. Og det er pludselig inden for rækkevidde. Måske til Dashain?

Og måske bliver der også lidt vand til at vande Kathmandus gader med.

Mudder i Thamel

BØRN I MADI LØBER FOR FREMTIDEN

Af Lone Petersen, Jysk landsbyudvikling i Nepal
Foto: Jesper Maagaard, maagaardphotos.dk

Mangalbar, Chaitra 29, 2073 - tirsdag 11. april 2017 - blev en festlig, sjov og sund dag for mange, mange mennesker og en vigtig dag for Madi i det sydlige Nepal.

I flere måneder havde fem skoleledere i Madi Municipality sammen med Viborg City Marathon og Jysk landsbyudvikling i Nepal arbejdet på at forberede den store dag. T-shirts var bestilt i Kathmandu. En gruppe kvinder havde lavet medaljer til de løbende børn og forskellige effekter til eftermiddagens mere end 30 børneaktiviteter. Kvinderne skulle også stå for bespisning af de mange børn. Både nepalesisk og dansk presse var inviteret til at komme og dække begivenheden, der skulle være med til at sætte Madi på landkortet.

16 danskere, heraf en del tidligere frivillige hos Jysk landsbyudvikling i Nepal, var ankommet nogle dage forinden for at give en hånd med. Ruten skulle mærkes op, vandposter etableres, aktivitetspladsen ryddes for murbrokker og skrammel, skolegården pyntes, førstehjælpsudstyr klargøres. Trafikpolitiet var udkommanderet for at holde trafikken væk fra startstedet. Fra Dhanusha District i Østnepal, fra fire landsbyer i det danske landsbyudviklingsprojekt 'Belhi Group Nepal', var der sent mandag aften ankommet to busser med over 100 børn og lærere for at deltage i børneløbet. Og både dansk og nepalesisk presse var blevet indkvarteret hos lokale familier.

Allerede før kl. 8 begyndte børn og voksne at strømme til Jana Jeewan skolen for at deltage i 'The Madi Children's Day 2017' og i Nepals første internationale børneløb nogensinde.

Alle deltagere, børn som voksne, fik udleveret en knaldgul T-shirt, og lidt i 9 stod alle klar til at varme op. Efter 10 minutters grundig og meget festlig opvarmning var mere end 1500 børn, forældre, lærere og danske frivillige klar til den store dag.

Mr. Gangadhar Rimal fra Chitwan District Education Office var kommet fra Bharatpur dagen før for at starte løbet med en ballon. "Der er ikke skydevåben i mine løb", sagde løbslederen. Og så gik det løs! – kun 7 minutter forsinket. Det er vist ny nepalesisk rekord i præcision 😊. De store børn skulle løbe 10,5 km, de små 4,5 km. En del børn løb, men de fleste gik, på rad og række ... Det mente lærerne var bedst og mest rigtigt ... og pyt nu med det. Alle kom afsted, alle kom i mål, alle fik diplomer og medaljer ved ankomsten, alle fik mad og drikke, og alle havde en fantastisk oplevelse, lige fra den tidlige morgenstund til kl. 16, da festen sluttede.

Et stort stykke land bag skolen var blevet ryddet og planeret, og efter at have fået serveret et måltid mad myldrede alle deltagere herud for at more sig med hinanden og de mange lege, som danske frivillige og nepalesiske lærere havde forberedt. Tovtrækkeri, stopdans, musikworkshop, limbo, trebensløb for to, kluddermor, æggeløb, sjippetov, edderkop og mange andre af de gode gamle lege, som ethvert dansk barn kender.

Dagen sluttede af med optræden på scenen ved både de lokale børn fra Madi og de gæstende børn fra Østnepal.

Det var en rigtig sjov dag. Og takket være løbsleder Rolf Bücking fra Viborg City Marathon klappede næsten alt. Rolf har mange års erfaring med afvikling af alle slags løb, bare et helt andet sted i verden. Et par kiksere var der selvfølgelig og gudske-lov for det. For vi skal jo alle lære noget af sådan en dag. Rolf og skolelederne aftalte den efterfølgende dag, ved evalueringen, at afvikle endnu en Madi Children's Day - i februar 2018.

Lone Petersen er ledende konservator ved Museum Østjylland, stifter og drivende kraft i Jysk Landsbyudvikling i Nepal og medredaktør af Nepal Vision.

INGEN **LOAD-SHEDDING**?

– ELLER HISTORIEN OM HELTEN FRA NEA

Tekst og fotos: Jørgen Rendsvig

Den forhadte load-shedding i Kathmandu findes ikke mere. Nu er der strøm 'hele tiden'. Dvs. tordenvejr og lignende kan stadig få strømmen til at svigte. Nettet er skrøbeligt. Men de planlagte og skemalagte strømafbrydelser er fortid. Samtidig er luften i Kathmandudalen mindre forurenet af dieselos, for de titusindvis af større og mindre el-generatorer kører nu ikke konstant. Man savner heller ikke den vedvarende brummen fra disse maskiner.

Hvordan har dette kunnet lade sig gøre? I september 2016 blev Kulman Ghising udnævnt til administrerende direktør for Nepal Electricity Authority, NEA, hvor han havde arbejdet i over 20 år, heraf en del på ledende poster. Ved sin tiltræden lovede han at fokusere på tre ting: at afskaffe load-shedding, forbedre NEAs finansielle sundhedstilstand og at gøre Nepal selvforsynende med energi. Det var lidt af en mundfuld.

Men allerede fra Tihar – slut oktober – forsvandt load-sheddingen. Kulman Ghising fortæller følgende i et interview i *The Rising Nepal*, 27.3.2017 (omformuleret her):

"Det første, jeg gjorde efter at være udnævnt, var at nedsætte en intern arbejdsgruppe, der udarbejdede en tidsplan med tolv punkter. Nogle skulle udføres i løbet af en dag, andre på en uge eller en måned. Vi satte fuld kraft på arbejdet og fuldførte det inden starten af den tørre årstid. Det hele handler om udbud, efterspørgsel, infrastruktur, drift og vedligeholdelse. Det vigtigste er generel styring af den tilgængelige energi.

Vi estimerede en spidsbelastning på 1600 MW. Men mens der var load-shedding, sørgede forbrugerne for at udnytte alt deres elektriske udstyr, mens der var strøm. Da load-shedding blev afskaffet, faldt forbruget til opladning af batterier med 100 MW. Vi startede samtidig en massiv holdningsbearbejdende kampagne, der fik spidsbelastningen til at falde med 200/250 MW. Og vi begrænsede kraftforsyningen til industrien i spidsbelastningstiden.

Nepal – NEA og de uafhængige el-producenter – producerer kun 300 MW, hvortil kommer 270 MW, der importeres fra Indien, mens spidsbelastningen stadig udgør over 1200 MW. Dette ville umiddelbart udløse load-shedding i 10-12 timer. Vi har

været i stand til at levere godt 900 MW i spidsbelastningstimerne. Fx producerer Kaligandaki A normalt 48 MW, men vi har presset produktionen op på 140 MW under spidsbelastningen. Tilsvarende med andre værker.

Tilsvarende har vi ved vedligehold satset på at få maximal effekt i spidsbelastningstimerne. Gandak Hydropower Project var tidligere et problem, for spændingen var ikke høj nok her. Med en effektiv drift er spændingen stabiliseret og kvaliteten i orden, så dette værk nu kan anvendes til import af 30-35 MW fra Indien.

Det er nu ikke forøget import fra Indien, der udgør hele forskellen. Sidste år var importen på 340-45 MW. I år er den på 370-80 MW. Men nu styrer vi den importerede strøm optimalt. Vi tager hensyn til vigtige faktorer, såsom hvornår og hvorfra strømmen importeres, hvornår og hvor den er billigst. Det er ikke enkelt at afskaffe strøm-afbrydelser blot ved at importere 370 MW fra Indien. Vi må styre omskifter-driften meget omhyggeligt, så vi importerer den nødvendige strøm til at klare efterspørgselspresset.

Transmissionslinjerne har spillet en vigtig rolle i vores bestræbelser. Khimti-Dhalke-war transmissionslinjen var i limbo i et årti, men vi fik den klar på en måned. Det gjaldt også Kulekhani-Syuchatar og understationen i Chapali-Budhanilkantha, der udgjorde en større flaskehals i Kathmandudalen. Hvis ikke disse tre projekter var blevet sat i drift, ville der stadig have været load-shedding i dalen. Det er nødvendigt at styre hele infrastrukturen i sammenhæng. Konstruktionen af tre tårne og omskifteranlægget i Dhalkewar var endnu ikke fuldført, da jeg blev direktør i NEA. Vi arbejdede dag og nat på at få dem færdige på 15 dage. Det hjalp til at bringe 40-45 MW fra Indien.

Vi besluttede at bygge en større omformer i Majafarpur. Det var en uforudset opgave, der ikke var med i den oprindelige plan, men fuld udnyttelse af anlægget i Dhalkewar gjorde det hensigtsmæssigt. Dette blev gjort på en måned."

Du siger, at det hele er et spørgsmål om ledelse. Hvis det er så enkelt, hvorfor gjorde den tidligere ledelse det så ikke?

"Ja, der var overhovedet ikke nogen ledelse. Den øverste ledelse skulle have en ide om det, og de skulle lede den underliggende stab. Imidlertid havde de ingen ide overhovedet."

Folk var dybt deprimerede over den evindelige load-shedding. Du har bragt optimisme til folk. Hvad er dine videre planer?

"Dette har blot været krisestyring. Vi ved, at betydningen af elektricitet er enorm. Det er midlet til modernisering. En kraftværksenhed skaber mange økonomiske,

sociale og kulturelle forandringer i samfundet. Den økonomiske værdiforøgelse er mange gange større. Vi må og skal blive selvforsynende med strøm inden for de næste få år. Chameliya og Kulekhani III på hhv. 30 og 12 MW bliver færdige inden for det næste halve år. Tamakoshi vandkraftværket på 456 MW bliver færdigt om halvandet år. Mere end 270 MW vandkraftværker bliver færdige inden for to et halvt år. Yderligere vil en række værker blive færdige inden for godt to år. På den måde vil vi få yderligere 1200 MW tilgængeligt for vores el-net. Til den tid kan vi let efterkomme efterspørgslen under spidsbelastningen. Vi kan evt. importere strøm i den tørre årstid og eksportere, når der er vand nok.

Vi arbejder med udbygning af transmissionslinjerne, så vi kan føre strømmen ud fra produktionsstederne. I det lange løb planlægger vi at udbygge kraftproduktionen i landet yderligere. Vi skal satse på kvantitet, kvalitet, pålidelighed og prisbillighed. Vi ønsker smarte elmålere med distanceaf-læsning og smarte opkrævningssystemer. Vi arbejder også på at omlægge distributionssystemet til jordkabler. Og vi presser på for at få udarbejdet en 20-års plan for udviklingen af energisektoren."

Hvad med reformer i NEA?

"Vi er i gang med at reformere NEA. For at nå frem til en effektiv ledelse er en tilbunds gående revision af NEAs struktur nødvendig."

NEA har røde tal på bundlinjen. Hvornår vil det begynde at give overskud?

"Fra næste år. Det er nødvendigt for at få

udenlandske investeringer i NEA. Derfor arbejder vi på en finansiel restrukturering af NEA. Vi får sorte tal næste år, hvis den foreslåede plan bliver godkendt af regeringen."

Således slutter interviewet i The Rising Nepal. Det er en yderst kompleks opgave, Kulman Ghising har stået i spidsen for. Men faktisk har der været yderligere snubletråde, som det fremgår af People's Review fra 26. november 2016:

"Nogle indflydelsesrige ansatte i NEA havde illegalt forsynet nogle få industrivirksomheder med brændstof. Men Kulman Ghising satte en stopper for dette misforhold. Imidlertid har korrupte medarbejdere gjort, hvad de kunne for at få væltet Ghising fra hans nuværende post, da afslutningen på load-shedding går ud over deres økonomiske interesser. Kilden til provision ved den illegale brændstoflevering er tørret ud. Salget af omformere, solpaneler og generatorer er faldet, og mange NEA-ansatte var involveret i salget af disse gadgets.

Kulman Ghising fortjener berømmelse for dette arbejde. Energiminister Janadan Sharma skal også påskønnes for at have sat den rette mand til at lede NEA, der har været forsumpet i korruption og dårlig ledelse de sidste mange år."

Jørgen Rendsvig er sekretær i Dansk-Nepalesisk Selskabs bestyrelse og uddannet cand.mag. i samfundsfag og historie og medredaktør af Nepal Vision

På pension

Kulman Ghising
Foto: The Kathmandu Post

DESTINATION KAWACHE LAKE

Af Jane Svingholm
Foto: Martin Petersen

Vores tur startede i Kalika, der ligger 10-12 km i fugleflugt fra Pokhara. Retningen er øst-sydøst, og målet er gletsjersøen Kawache Lake. Første dag skulle vi vandre fra Kalika til Sikles, en fantastisk velholdt by, den største Gurung by i Nepal.

Dette var min første trekkingdag nogen-sinde, mit første besøg i Nepal og sikken en oplevelse.

Start tidlig morgen for at nå frem, før det blev mørkt igen, helt uden nogen form for tanker eller ideer om, hvad en trekkingdag kan være. Nok havde jeg øvet mig hjemmefra og gået mine fine nye vandrestøvler til, men den udfordring og de strabadser, jeg oplevede, havde jeg ikke øvet mig til. Mine følgesvende var min kæreste Martin og to nepalesiske venner, Narayan og Sunil. Narayan var vores guide, og Sunil hjalp os med at bære vores ting. De tre mænd er øvede i trekking, og de var en uvurderlig støtte for mig under hele turen – ja, hvis ikke det var for dem, sad jeg nok stadigvæk på en trappe på vej op til Sikles og klappede de køer, der kom forbi, mens jeg prustede af udmattelse.

Fra Kalika går turen først stejlt nedad i den skønneste morgenluft, gennem skoven, til floden Madi, som vi følger hele vejen til dens udspring.

Morgen bliver til dag. Vi kommer forbi et frodigt landbrugsområde, hvor jorden er sirligt anlagt i de fineste terrasser. Vi møder folk, der renoverer deres huse efter jordskælvet i maj 2015, familier, der sidder i skyggen ved husene, en gammel kone, som fejrer fliserne ved Buddhatræet, børn, der vinker og råber Namasteeeee, en ung kvinde, som er ved at pløje marken med en okse.

Alt foregår i venligt tempo. Her er rum og plads til dig, til mig, til alle. Mange smil, børn, unge, gamle, tandløse, smukke, venlige, arbejdsomme og vejrbidte ansigter. Omkring middagstid, hvor varmen er værst, kommer vi til et nyanlagt elkraftværk med kinesiske arbejdere, en dæmning bygges, gold beton, maskiner, varme, ingen luft, støv, tunge lastbiler på stejle grusveje. Her kommer min første krise. Stor kontrast fra landskab med mennesker og dyrket jord til beton, udtørret flodleje pga. vandet, der bliver omdirigeret. Men selvfølgelig en stor hjælp til landet med mulighed for bedre strømforsyning.

Senere på eftermiddagen står vi ved foden af bjerget, på vej op mod byen Sikles. Herfra er det trapper resten af turen den dag. Trapper, som er lavet af skiffersten, en stigning på ca. 1000 meter. Her kan man tale om syre i benene og min ilddåb ud i

trekking i Nepal. Den her dag er til dato den hårdeste vandretur i mit liv, dog med mulighed for i pauserne at stoppe op og nyde naturen, sende tanker og taknemmelighed til de mennesker, der har slidt endnu hårdere ved at bygge denne meget smukke trappesti op gennem landskabet, og som bare bliver ved, hver gang vi runder et nyt hjørne.

Mine oplevelser i Sikles, en flot by, også bygget af skiffersten, og en livlig by, hvor jeg bliver vidne til dagliglivet, som foregår udenfor husene. Kvinder, der tjekker for lus og ordner hår på hinanden, vasker tøj og sig selv ved udendørs vandhaner. Brænde, som hentes og stables. Børn, der leger. Voksne, som sidder og taler. Unge mennesker grupperer sig, griner, alle hilser Namasteeeee. En ko kommer tordnende ned af trapperne, en mand kommer efter, den bliver jaget hjem til sig selv. Her er masser af liv.

Anden dagen skal vi videre til Hogo, hvor vi skal overnatte i shelter hos en bjergbonde. En fantastisk tur med hængebroer, igler og aber. Vi krydser flodlejet to gange, kommer forbi sten så store som højhuse. Sol og varme, en smule regn. Storslået natur. Endnu en anstrengende dag.

Vi bliver indkvarteret hos bjergbonden, i vores eget, meget autentiske shelter med tynde bambusstokke, der ligger side om side som gulv. Det er også vores soveplads. I den anden ende et bål, der giver mere røg end varme. Mætte af veltilberedt, tørret fårekød, med en smag, som er vi lidt tættere på himlen, kan vi se frem til en nat som fakirer.

Tredjedagen, endnu engang op før solen og tidligt afsted. Vores pilgrimstur til Kawache Lake forestår. Bjergbondens søn, en ung dreng på omkring 12-13 år, kender en genvej. Så han tager med for at guide os. Denne dag går turen igennem tæt skov og vildnis, så der bliver både kravlet og klatret. På afstand får vi første glimt af denne smukke opalgrønne sø, som ikke eksisterede for bare 10 år siden. Den er opstået, fordi gletsjeren har trukket sig tilbage. Et fantastisk syn, dette stillestående, iskolde gletsjervand, hvor man kan tegne på søbunden, uden det bliver visket væk. Hvor koldt vandet er, kan vi også se. Der ligger stadig en kæmpe isklump, som gletsjeren har efterladt. Det er for fristende for Martin og Narayan, der absolut skal ud i det iskolde vand for at røre og sidde på den, som var det et surfbræt.

Vi hviler og får kaffe og kiks på bredden, tager billeder, nyder denne skønhed, denne meget stille, storslåede natur. Vi vasker os alle. Nepaleserne fylder vand på flasker, så de kan få noget af det hellige vand med hjem. Mens vi sidder der, kan vi pludselig høre og se en lavine i det fjerne. Sne fra bjerget, på vej ned i søen, breder sig og slører udsynet.

Destinationen er nået, men som al bjergvandring, er nedturen ikke mindre farlig end turen op. Vi følger Madi flodens udspring, som går stejlt ned gennem en kløft, der består af kæmpesten, som man skulle tro, guderne havde kastet med. Til tider skal vi både hoppe og kravle op og ned, ned og op. Igen bliver jeg udfordret på min manglende trekkingfaring, hvorfor jeg både bliver løftet og skubbet bagpå af Martin og holdt i hånden af Narayan, mine tro følgesvende.

Herfra fortsætter vi videre på min jomfrutur.

Trods megastore udfordringer, smerter i kroppen, tudeture og total udmattelse vil jeg gøre det hele om igen. Det land og de mennesker indeholder så meget kærlighed, livsenergi, farver og varme. Her har jeg mødt hårdtarbejdende mænd og kvinder og børn med de sødeste smil og livligste øjne.

Dette er Jane Svingholms første – men ikke sidste – rejse til Nepal. Jane er afspændingspædagog, coach og yogalærer, og hun rejste sammen med sin kæreste, Martin Petersen, der har et microbiogas projekt i Nepal.

HVAD SKER DER I NEPALESISK POLITIK

Af Jørgen Rendsvig

For et halvt år siden skrev jeg om tre hovedproblemer:

- genopbygningen efter jordskælvet
- de nødvendige tilføjelser til forfatningen og i relation hertil strukturreformen
- gennemførelsen af lokal-, provins- og parlamentsvalg inden januar 2018.

Det vil næppe overraske mange, at disse tre problemområder stadig står i centrum.

Men der er faktisk sket en udvikling i tingene.

Forfatningen

En række politikere og politiske grupperinger, der har deres rod i Terais lavland, føler, at de er blevet uretfærdigt behandlet i den nye forfatning. Dels mht. grænsedragningen mellem provinserne, dels mht. repræsentationen i parlamentets to kamre. De ca. 20 distrikter, der er tale om, rummer halvdelen af Nepals befolkning. Deres synspunkt – der forekommer rimeligt – er, at de så også bør have halvdelen af pladserne i parlamentet. Men sådan er forfatningen ikke. Dette var en væsentlig del af baggrunden for de voldsomme uroligheder i Terai, der endte med blokaden af grænsen til Indien i efteråret 2015.

Der er syv provinser i den nye regionale opdeling, og heraf er kun to – Provins 2 og Provins 5 – overvejende Terai-baserede. Madhes-partierne (United Democratic Madhesi Front, UDMF, og andre partier i Federal Alliance, FA) ønsker en anden grænsedragning mellem provinserne. Man ønsker de to nævnte provinser udvidet

med hhv. tre østlige og to vestlige distrikter, der har grænse mod syd til Indien. Man ønsker også nogle bjergdistrikter, der pt. indgår i Provins 5, fjernet fra provinsen, så der dannes 'rene' madhes-provinser. Omvendt lægger de toneangivende politikere, der alle er fra bjergområderne, vægt på, at provinserne indeholder både distrikter fra Terai og fra bjergegnene for på denne måde at dæmpe evt. separatistiske tilbøjeligheder.

Provinserne har indtil videre kun numre. Når de nye provinsforsamlinger er blevet valgt – senest januar 2018 – vil de med to tredjedels flertal beslutte navnet for den pågældende provins.

I januar 2016 blev den første ændring til forfatningen vedtaget. Skævheden i mandatfordelingen mellem Terai og bjergegnene blev reduceret. Det tog toppen af protesterne, og blokaden blev afløst. Men løsningen var dog ikke tilstrækkelig til at tilfredsstille madhesierne. Den kommende kommunestruktur var også i spil sammen med spørgsmålet om officielle sprog og flere andre emner. I november opgav regeringen at nå til enighed med madhesierne om et fælles forslag og fremsatte derfor sit eget forslag til forfatningsændring nr. 2 i parlamentet i november 2016. Regeringen, der ledes af Dahal fra Maoist Center i koalition med Nepali Congress, er ganske vist en flertalsregering, men har ikke det to tredjedels flertal, der er nødvendigt for at vedtage en ændring til forfatningen. Regeringen blev udvidet med flere partier, men

havde stadig ikke mandater nok. Yderligere forhandlinger var altså nødvendige.

Da forsøgene på at opnå 2/3 for regeringens forslag gik på grund, trak regeringen forslaget tilbage i april 2017. I stedet foreslog de nye ændringer: en kommission skal se på grænsedragningen mellem provinserne (det kan være bekvemt at parkere vanskelige spørgsmål i en kommission), provinsgrænser skal kunne ændres ved beslutning i parlamentet (nu kræves tilslutning fra de berørte provinsforsamlinger), borgmestre og viceborgmestre fra landkommunerne skal ikke længere indgå i den valgforsamling, der vælger andetkammeret – Nationalforsamlingen – det skal alene vælges af medlemmerne af provinsforsamlingerne. Nationalforsamlingen skal ifølge forslaget have flere medlemmer fra de folkerige provinser og færre fra de tyndt befolkede (til fordel for især Terai), og en sprogkommission skal anbefale, hvilke sprog, der skal have status af officielle sprog (der var kommissionen igen).

Lokalvalg

I mellemtiden er der som nævnt sket en udvikling vedr. lokalvalg. Sagen er preserende af to grunde. Dels fordi sidste lokalvalg var i 1997 (men det er ikke afgørende for regeringen). Dels fordi den nye forfatning foreskriver, at der skal være afholdt valg til både det lokale niveau, til provinsforsamlinger og parlament senest januar 2018 (og det er det afgørende).

Imidlertid skulle der også ske en reduktion af de godt 3300 nuværende lokale enheder (VDC'er, municipalities osv.), og en kommission var nedsat. Efter lidt politisk indblanding endte kommissionen i starten af januar med at foreslå 719 enheder, hvorefter de forventelige protester fra madhesierne indfandt sig. En taskforce blev nedsat og foreslog yderligere 21 enheder i Provins 2 (det østlige Terai) og fire andre steder. Den 3. marts blev de 744 enheder besluttet, og ved offentliggørelsen i Nepal Gazette den 10. marts trådte det i kraft. Sådan.

Enhederne er fordelt på 4 storbyer (metropolitan cities) – Kathmandu, Lalitpur (Patn), Pokhara og Bharatpur – 13 større byer (sub-metropolitan cities), samt 246 bykommuner (municipalities) og 481 landkommuner (gaupalikas).

Der er udpeget en hovedby i hver af disse enheder. Der er her taget hensyn til transporttiden. I bjergkommunerne vil der højst være 4 timers transport, i hilly-området højst 3 timer og i Terai højst 2 timer. Hver af de nye kommuner vil som hidtil være opdelt i et antal distrikter (wards). Der kan være ned til 5 wards i de mindste kommuner og op til 34 wards i storbyerne. I alt 6680 wards.

Allerede den 20. februar var datoen for de lokale valg fastsat til 14. maj i år. Valgkommissionen arbejder målrettet på opgaven, og de største partier slutter op om gennemførelsen af valget: Maoist Center, Nepal Congress, det hinduistiske RPP og oppositionspartiet CPN-UML. Generelt er entusiasmen stor, både hos partierne og i befolkningen. Alligevel vil madhesierne boykotte valget, selv om valgfeberen nu er ved at brede sig også til disse partiers tilhængere. Trods tanker om at udskyde valget i dele af Terai, må valget forventes at finde sted i hele landet den 14. maj. Herefter udestår der afholdelse af valg til de nye provinsforsamlinger og til parlamentet. Disse to valg vil kunne afholdes samtidigt. Så det er realistisk, at de kan afholdes inden fristen udløber i januar 2018.

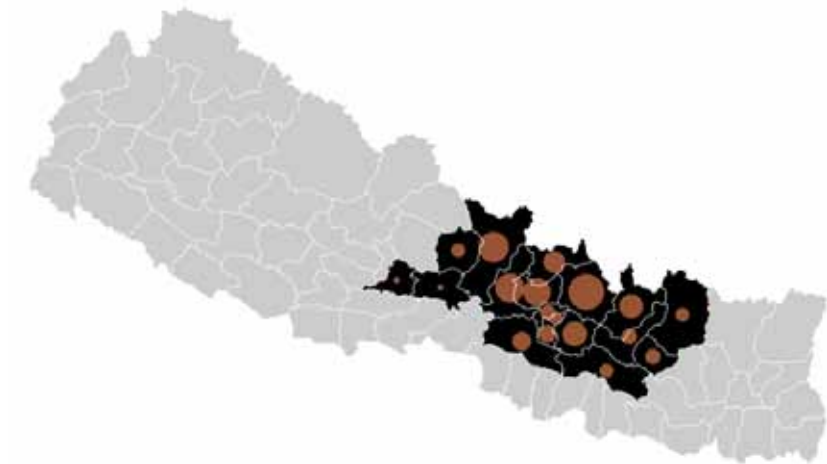
Partiernes anvendelse af symboler på stemmesedlerne er grundfæstet i Nepal. Valgkommissionen har tildelt symboler til 27 partier, nemlig til de partier, der har valgte repræsentanter i parlamentet. Nepali Congress har et træ, Maoist Center har hammer og segl, CPN-UML en sol, osv. Når en stor del af nepaleserne stadig har vanskeligt ved at læse, kan det være afgørende for at få de sidste vælgere med, at partierne kan identificeres ved et symbol. Men nye partier får ikke noget symbol. Det gælder fx Baburam Bhattarai's Naya Shakta, der er opstået siden sidste valg ved en udskilning fra Maoisterne. Det har partiet uden held protesteret mod.

Genopbygningen

Der har været megen fokus på National Reconstruction Authority, NRA. NRA blev etableret 25. december 2015 og påbegynd-

Parlamentet vedtager valglove op til udskrivelsen af lokalvalg

te straks sit arbejde. 1600 ingeniører har været sendt ud i distrikterne, og efter tre måneder havde man allerede identificeret 591.000 husstande, der var berettigede til erstatning. Succeskriteriet var, at alle berettigede blev identificeret, og at ingen blev registreret mere end én gang.

NRA skal derefter sørge for udbetalingen af erstatningen. Første rate udgør 50.000 rs. Når byggeriet er i gang, kan man få anden rate på 150.000 rs og siden tredje rate på 100.000 rs.

Der har været politisk utilfredshed med tempoet i udbetalingerne, og 5. januar i år besluttede regeringen at afskedige den hidtidige chef for NRA, Sushil Gyewali. I stedet blev Govinda Raj Pokharel udnævnt. Utilfredsheden har også fået parlamentets finansudvalg til den 9. februar at pålægge NRA at udbetale første rate til de resterende husstande i de primært berørte distrikter inden for en måned. Desuden skulle NRA opgøre, hvem der skal have erstatning i de øvrige 17 distrikter inden for en måned. Der lå således en klar opgave til den nye NRA-leder.

626.000 husstande er nu fundet berettigede til erstatning i de 14 primært berørte distrikter. Heraf har 90 % modtaget første rate.

I de 17 mindre berørte distrikter er der foreløbig identificeret 60.000, der er be-

rettigede til erstatning. Udbetalingen af første rate startede her den 3. april. NRA har planlagt, at alle disse har modtaget første rate inden for en måned herefter.

Det er stadig svært at etablere en smidig og effektiv administration, det er lettere at udpege syndebukke. Men der er mange problemer i ordningen. Ét af dem er, at der kun gives støtte til genopførelse af et hus på stedet. Mange er ikke interesseret i at blive boende i 'udkants-Nepal' og kunne have stor fordel af at benytte beløbet som startkapital til at etablere sig et andet sted. Ét andet problem er, at selv 300.000 rs langt fra er nok til at finansiere et nyt hus. Det vil være nødvendigt at gældsætte sig for et betydeligt beløb herudover for at få et brugbart hjem. Ét tredje at mange genopførte huse heller ikke er jordskælvssikrede.

København, 21. april 2017

SIDSTE:

Der er i dag indgået et forlig mellem regeringen og madhesi-partierne. Madhesi-partierne dropper deres boykot af lokalvalget og indstiller deres planer om at sabotere valget. Regeringen udskyder valget i fire regioner i en måned. Regeringen vil ændre det fremsatte forslag til forfatningsændringen, så alle de sprog, der foreslås af sprogkommissionen, bliver officielle sprog. Så kan ændringen i provinsgrænser gennemføres af parlamentet efter høring af provinsparlamenterne (ikke godkendelse), og så får den kommission, der skal foreslå ændringer i provinsgrænser mv. en ligelig repræsentation af madhesier. Forudsætningen for opdelingen af valget i to faser er godkendelse fra valgkommissionen. Den siger, at valget godt kan afholdes i to faser, hvis man kan benytte de allerede udarbejdede og trykte valglisten, valgkort og stemmesedler. Madhesierne kræver ændringer heri. Er dette den lille tue, der kan vælte forliget?

København, 22. april 2017

Der blev lyttet opmærksomt under de forskellige fremlæggelser

LÆRINGSGRUPPER FOR LANDBOFAMILIER

Tekst og foto: Anne Mette Nordfalk
Skoleliv i Nepal

Sidste efterår startede Skoleliv i Nepal et nyt projekt. Det fokuserer på kvinder og har til formål at sikre fattige familier bedre muligheder gennem samarbejde og videndeling.

En smuk, solrig formiddag i november sidder 20 forventningsfulde kvinder i en nyopført sal på en lille skole og venter spændt på at høre mere om, hvad deres nye rolle som facilitatorer går ud på. Shree Mahamaya Bhawani Skole ligger i Rupandehi distriktet i det sydvestlige Nepals flade landbrugsland, tæt på Buddhas fødested Lumbini og på grænsen til Indien. Kvinderne tilhører alle området mest udsatte familier, og de er med i dag, fordi de hver især repræsenterer en gruppe af kvinder som dem selv. De fleste arbejder til dagligt som løsarbejdere i landbruget, og deres mænd i byggeriet.

En revolution fra køkkenhaven

Kurset, som kvinderne er blevet inviteret til, er en del af et nyt projekt, som Skoleliv i Nepal og kvindernes egen forening, Soiyas uafhængige kvindeorganisation er gået i gang med, og som skal hjælpe kvinderne og deres familier til et mere stabilt og trygt liv, hvor der er overskud til at tænke på og skabe en god fremtid for både børn og voksne. Skoleliv i Nepal og Soiyas kvinder har tidligere afholdt kurser, hvor kvinderne har fået en masse viden om økologisk dyrkning og husdyrhold, præsenteret af en ekspert udefra. Undervisningen foregik på et læringscenter, hvor kvinderne efterføl-

gende afprøvede deres nye viden sammen. Det var spændende for kvinderne, men i sidste ende har det ikke flyttet særlig meget på den måde, de selv dyrker på.

Derfor har vi nu valgt at satse på en ny metode, hvor kvinderne skal revolutionere deres egen jord, hvad enten det nu er en køkkenhave eller et lille jordlod. Og de skal først og fremmest lære af hinanden. Hvorfor har Laxmi de flotteste blomkål? Hvorfor bliver Ashas kartofler bedre end Tilkumaris? Har de et godt råd til de andre?

Hjælp fra Nordjylland og Uganda

På Bhawani Skole byder Ingelis og Aage Dissing velkommen. Parret er økologiske landmænd fra Nordjylland og har arbejdet med kvindegrupper, videndeling og økologi i en række projekter i Uganda, hvor de også har boet og arbejdet for Urtekram i mange år. I Uganda har de udviklet metoden Family Farmer Learning Groups, og vi håber, at den også kan virke og være en succes i Nepal. Første skridt er at uddanne facilitatorer fra hver kvindegruppe til at hjælpe grupperne godt i gang.

"Som facilitator skal I støtte op om jeres gruppe. Det er ikke, fordi I skal bestemme, hvad gruppen skal gøre, men I skal hjælpe gruppen til selv at sætte sig nogle mål og så arbejde hen mod dem," forklarer Ingelis Dissing, som sammen med sin mand Aage har sagt ja til, kvit og frit, at afholde kurset. Den første dag er det Ingelis og Aage, der står for programmet, men i slutningen af dagen bliver den første kvindegruppe sat i gang med at planlægge Dag 2. Det er en central del af metoden, at kvinderne bliver øvede i at planlægge et møde.

Først vælger kvinderne i fællesskab en række emner, som de gerne vil arbejde med i løbet af de syv dage, kurset varer. "Kompost", "økologiske pesticider", "høn-

sehold" og "økologisk dyrkning" er nogle af de områder, de gerne vil ind på, hertil har Ingelis og Aage tilføjet "gruppedynamikker" og "facilitatorens rolle". Det er obligatoriske emner på kurset.

Hver af de følgende dage har en ny gruppe ansvar for dagen. Der er typisk planlagt en række spørgsmål til dagens emner, som grupperne skal diskutere hver for sig, hvorefter de skriver deres svar ned på en planche og til sidst præsenterer for de andre. I starten er de noget usikre, men i løbet af nogle dage får de godt fat om metoden. Men selve det at dele viden, synes de, er svært, alle er vant til, at viden er noget, som kommer udefra.

"Det er rigtig vigtigt, at de finder ud af, at de selv ved en masse, og at de andre kvinder også har noget at byde ind med. Vi kan selvfølgelig sagtens hjælpe dem her og nu og lære dem nye ting, men hvis de lærer at hjælpe hinanden, så får de gang i en helt ny dynamik, og frem for alt får de opbygget den selvtillid, der skal til, for at de kan flytte sig og ændre deres situation," forklarer Ingelis. Deling af viden og større selvtillid gennem fællesskab med andre kvinder lyder som en fornuftig opskrift på forandring. At de nye tiltag skal foregå hjemme hos kvinderne selv giver også god mening.

Efter kurset skal kvinderne som udgangspunkt mødes en gang om ugen hos hinanden på skift og arbejde praktisk på værtens jord, give gode råd og hvad de ellers har sat sig for. Der er også en sundhedskomponent i projektet, så kvinderne skal også lave mad sammen. Grupperne er på cirka 20 kvinder, og de er allerede vant til at mødes en gang om måneden, hvor de sparer penge op, som medlemmerne kan låne. Vi er blevet enige om, at 20 kvinder er for mange til at mødes hjemme hos hvert enkelt medlem, så grupperne er blevet opdelt i fire undergrupper, som hver har en facilitator med på kurset. Det er undergrupperne, som skal mødes hver uge, mens hele gruppen på 20 stadig skal mødes månedligt. Tanken er, at når man får de andre gruppemedlemmer på besøg, så tager man sig måske lidt mere af sin køkkenhave, end man ellers ville. Samtidig er det en rigtig god lejlighed til at lære af hinanden og komme med gode råd.

For at blive bedre til at vurdere en køkkenhave eller et jordlod er der i kurset indlagt en øvelse, hvor kvinderne skal gå ud og observere, hvordan der er dyrket i Bhawanipur Skoles skolehave. Det er alle kvinderne gode til. De går rundt to og to og snakker og diskuterer, og efterfølgende har alle en mening om, hvad der var godt og mindre godt i skolehaven.

Hele holdet foran skolen

En af opgaverne var at tegne sit hus og særligt jorden udenom

En gruppe forbereder sig til at stå for undervisningen næste dag

Skadedyr

Der bliver også snakket meget om skadedyr. Alle synes, at det er et af de største problemer. Blandt andet har området været voldsomt angrebet af dræbersnegle, og alle forsøger på at stoppe dem har været enten for dyre eller for ineffektive. Her er et område, hvor kvinderne har mange erfaringer, men også et hvor de har brug for viden udefra. "En vigtig pointe i økologisk dyrkning er at sørge for, at planterne er sunde, raske og stærke, og at jorden er god og nærende, så er det lettere for planten at modstå insektangreb," pointerer Ingelis.

Kvinderne går også ud og laver kompost i skolehaven. Selvom det ikke er kursets primære formål, så er det et udtalt ønske fra alle. Så vi går ud og laver to forskellige slags. Den ene er en "kompostmandala", hvor en række pinde sættes rundt i ring, og hvor man smider sit køkkenaffald og "fej" fra gårdspladsen i mandalaen for til sidst at smide grønt og jord på. Øverst kan man så dyrke grøntsager. Den anden er en klassisk kompostbunke med grønt og komøg. Det tager cirka tre måneder, før sådan en er klar til at blive brugt. Alle deltager aktivt, det er tydeligt, at kvinderne her er vant til at lave hårdt fysisk arbejde. Der bliver grinet og svedt og taget noter.

Adiya – halvdelen og en sæk kunstgødning

En anden grund til, at det er svært for kvinderne at gå i gang med nye metoder, er, at de har meget lidt egen jord. En del lejer i

stedet et stykke jord af en større bonde. Typisk betaler bonden for nogle sække kunstgødning og sørger også for vand. Resten skal lejer selv tage sig af, og overskuddet deles efter høsten lige over. Derfor hedder systemet "adiya", som betyder "halvdelen". Fordelen er, at begge parter har en interesse i, at høsten bliver god. Det mindre gode er, at der ofte er tale om meget korte lejemaal, hvor der først og fremmest tænkes i overskud her og nu og ikke i langsigtede investeringer eller i jordens kvalitet. Herude på landet er kunstgødning desuden langt billigere end komøg og let at hælde ud over markerne, ligesom insektgift er en nem måde at slippe for skadedyr på. At det ikke er godt for hverken jorden eller de ting, som dyrkes, er der faktisk en overraskende stor bevidsthed omkring. Alle bakker op om økologi, som oplever en spirende popularitet i Nepal i disse år. Men i praksis er det dyrt og risikabelt og passer dårligt til adiya-systemet.

Sund mad og sund forretning

Projektet, som kurset for facilitatorer er en del af, har to overordnede formål. Dels at lære kvinderne at producere sund mad efter økologiske principper til familien på deres egne små arealer. Dels at opmuntre kvinderne til at starte små forretningsprojekter op, gerne flere sammen, så risikoen for at fejle bliver mindre og muligheden for støtte bliver større. Forretningsprojekterne behøver ikke at handle om landbrug og økologi, men typisk er det det, kvinderne

har viden om. Så mange har startet deres første investeringer i geder og høns. En enkelt gruppe skal i gang med et større landbrugsprojekt.

Det er en lang proces, og vi håber, at grupperne kan være den støtte, der skal til, for at det lykkes. I slutningen af facilitatorkurset laver vi nogle små teaterstykker, hvor kvinderne skal vise, hvilke problemer de forudser i grupperne. En gruppe viser en kvinde, som er fuld og kommer svingende ind og larmer og afbryder de andre. Alle griner, sådan nogle kender de. En anden gruppe vælger at vise en kvinde, som ikke må deltage i gruppen for sin mand. I begge tilfælde bliver gruppen bedt om at komme med forslag til, hvordan problemet løses, og det gør de rigtig godt. Begge problemer er helt sikkert noget, som bliver relevant, når grupperne skal mødes, men først og fremmest er det vigtigt, at gruppernes medlemmer føler, at det, de laver sammen, er relevant og gør en umiddelbar forskel i deres liv, ellers kommer de ikke til at prioritere at mødes. Det bliver helt sikkert ikke let. Hvis fattigdom var let at undslippe, ville verden nok se anderledes ud. Men vi glæder os under alle omstændigheder til at dele sorger og glæder fra projektet med jer senere på året. I er også velkomne til at følge Skoleliv i Nepal på Facebook, hvor vi ofte poster små glimt fra projektet. Vi har også med mellemrum et link til længere historier fra projektet på bloggen.

Bagom projektet

I 2013 gik Skoleliv i Nepal i gang med at støtte organiseringen af meget fattige kvinder i det sydvestlige Nepal. I første omgang dannede kvinderne med hjælp fra SIN deres egen forening Soiya Mahila Swobalambi Sanstha (Soyias uafhængige kvindeforening). Denne forening har i dag ca. 150 medlemmer, som alle er kvinder fra samfundets udsatte grupper. Typisk dalit og tharu. Kvinderne er organiseret i fem kvindegrupper og en tværgående landbrugsgruppe. De fem kvindegrupper er alle repræsenteret i bestyrelsen. Grupperne har siden 2016 fungeret som låne- og sparegrupper. Foreningerne har siden 2013 modtaget støtte fra CISU (Danidas midler til civilsamfundsorganisationer). Udover kvindegrupperne kører de to foreninger i fællesskab et skoleprogram med skolemad, skolehaver og lektiehjælp. Disse projekter støttes af privatpersoner og fonde samt den lille forening Nepals Skolebørn. Læs mere på www.skoleliv-i-nepal.dk

Om forfatteren

Anne Mette Nordfalk er 44 år og uddannet indenfor udviklingsstudier og kommunikation. Hun har boet i Nepal fra 2007 til 2009, hvor hun arbejdede for Mellempopulært Samvirke. I 2009 startede hun foreningen Skoleliv i Nepal sammen med en gruppe Nepalentusiaster, udviklings- og kommunikationsfolk. Siden har hun arbejdet for at udvide foreningens arbejde, fundraise og hjælpe Soyias Uafhængige Kvindeorganisation med at blive en stærk og bæredygtig forening.

Prøv det uretfærdige Nepalspil

Skoleliv i Nepal har netop udgivet et spil til Android smartphones. Det handler om skolemad, skolehaver og uddannelse og de mange uretfærdigheder, der gør, at fattige børn sjældent når 10. klasse og får en uddannelse. Find spillet på Google Play ved at søge på "nepalspil".

ANSØG OM PAS PÅ DIN SMARTPHONE

Altså i Nepal. Hidtil har ansøgningsproceduren været ensbetydende med at stå i kø i timevis ved Department of Passport's skranke på Kantipath i Kathmandu. Men nu er der altså lavet en app, hvor de nødvendige data kan tages ind. Herved lettes ansøgningsproceduren væsentligt. På lidt længere sigt er det planen, at også pasgebyret skal kunne betales via telefonen.

SKATTEOPKRÆVNING

Med kildeskat og moms er opkrævning af skatter ikke noget stort problem i Danmark (selvom der som bekendt er andre problemer i relation til Skat). I Nepal kan staten derimod slet ikke være sikker på at få de budgetterede skatteindtægter ind. Men i den første halvdel af skatteåret 2016/17 er det gået godt. Skattebetalingerne er gået i vejret med 42 %. Heraf 62 mia. Rs i indkomstskat, 29 mia. i moms (VAT), 21 mia. i punktafgifter på tobak og alkohol, 0,4 mia. i studieafgifter og 0,5 mia. i afgifter inden for sundhed. På et møde for skatteopkræverne indskærpede ledelsen, at medarbejderne nu bl.a. skal fokusere på, om der er skattelabels på spiritus- og tobaksprodukter.

MENNESKE CONTRA NATUR

Vi holder jo meget af nationalparkerne og glæder os, når tigertællingerne viser en fremgang i bestanden. De omkringboende er dog ikke altid lige så begejstrede som os andre. Er de bare bagstræberiske? Selvom beboerne i bufferzonerne rundt om nationalparkerne siger, at de værdsætter de vilde dyr, så vil en kamp mellem mennesker og vilde dyr sjældent falde ud til de førstes fordel. En ny opgørelse viser, at i løbet af de sidste 17 år er 158 blevet dræbt af vilde dyr i Chitwan og tre nabolokaler. Af disse er alene 50 fra Madi Municipality i Chitwan. De lokale taler om muligheden for et hegn og mener, at parkens ledelse i hvert fald kunne gøre mere for at forebygge disse tragiske hændelser.

Familien til en dreng, der blev dræbt i januar i år, får her et støttebeløb af en lokal embedsmand

Foto: República

SANDHEDS- OG FORSONINGSKOMMISSIONEN

Eller TRC, Truth and Reconciliation Commission, har været i funktion i to år nu. Den har modtaget 58.000 klager fra ofre fra borgerkrigens tid, men er langt fra færdig med sit arbejde. Den anden kommission – om forsvundne personer – har fået 28.000 henvendelser. Deres oprindelige mandat udløb i februar, men regeringen har besluttet at give dem begge det års forlængelse, som loven åbner mulighed for. Der mangler dog stadig bevillinger til de erstatninger, der evt. vil skulle udbetales. Det er under alle omstændigheder en herkulisk opgave, kommissionerne har tilbage at løse.

MURERE

Der mangler murere. For uden håndværkere kan Nepal ikke blive genopbygget efter jordskælvet. Det er ikke lykkedes at få uddannet tilstrækkeligt mange murere til de 14 værst ramte distrikter. 460.000 jordskælvsramte har fået udbetalt første rate af genopbygningsydelsen, men kun 6 % af dem er indtil nu begyndt genopbygningen af deres huse. Det er NRA, National Reconstruction Authority, der har fået uddannelsesopgaven. Sidste år blev kun 5.000 uddannet, selv om behovet er anslået til 200.000. Efter overraskelsen over, at der ikke er murere nok, følger overraskelsen over, at murerne stiller højere lønkrav i lyset af mangelsituationen. Måske bliver den næste overraskelse, at husene faktisk bliver bygget, men af uuddannede, og at kvaliteten af byggeriet bliver så ringe, at det næste jordskælv vælter disse huse lige så let som de første.

ANNE FRANK I NEPAL

27. januar er Den Internationale Holocaust-dag. I den anledning blev Anne Franks Dagbog opført på Hotel Varja og Yala Maya Kendra i Kathmandu af det Texas-baserede ensemble One World Theater. Opførelsen var arrangeret ved et samarbejde mellem en række ambassader, Tysklands, Israels, EUs og FN's, og kunne opleves i dagene fra 30. januar til 4. februar.

Foto: República

Foto: República

CHHAUPADI

Chhaupadi er det nepalesiske ord for den gamle nepalesiske (og indiske) tradition for at betragte kvinder for urene under menstruationen og i perioden efter fødslerne i en sådan grad, at de ikke kan sove under samme tag som resten af familien. Kvinderne kan så ligge i et skur under monsunen, eller hvad familien nu har at råde over. Traditionen praktiseres stadig i Nepal, dog primært i den fjerne vestlige del og andre landdistrikter. I byerne hersker der et mere nutidigt syn på normale kropsfunktioner. Selv om højesteret allerede i 2005 forbød chhaupadi, har regeringen fundet det nødvendigt med en ny lov, der forbyder chhaupadi som værende inhuman og diskriminerende over for kvinder. Overtrædelsen skal ifølge forslaget kunne udløse en bøde på 3.000 Rs eller tre måneders fængsel. Dette ændringsforslag til straffeloven ligger i smuk forlængelse af den nye forfatnings generelle forbud mod diskrimination på grundlag af bl.a. køn.

BHUTANSKE FLYGTNINGE

Af de oprindeligt 119.000 bhutanske flygtninge er der stadig 10.000 tilbage i de to lejre i Beldangi og Shanischare i Jhapa-distriktet i det østlige Nepal. Heraf har USA i årenes løb taget imod 92.000. Yderligere 4.200 var i proces med at flyve til USA for at starte en ny tilværelse derovre, da Donald Trump udstedte sit præsidentielle dekret om at standse indvandringen fra syv lande samt at suspendere USA's flygtningeprogram i 120 dage. Deres situation er nu aldeles uafklaret, da man heller ikke ved, hvad der vil ske, når de 120 dage er gået. Danmark har i alt taget imod 875 bhutanere.

Foto: Jørgen Rendsvig

YUBA NATH LAMSAL

Yuba Nath Lamsal blev i sommeren 2016 nomineret til ambassadørposten i Danmark, men udnævnelsen af ham og en lang række andre ambassadører blev annulleret, da Oli blev erstattet af Dahal som premierminister i august. Nu er redaktøren fra The Rising Nepal imidlertid nomineret igen, og han er oven i købet godkendt i parlamentet. Vi glæder os til at se en ny nepalesisk ambassadør i Danmark.

ALKOHOLPOLITIK

Nepal har fået en alkoholpolitik. Den er vedtaget af regeringen i februar. Ifølge den skal 75 % af spiritusflaskerne vise et billede af lever, hjerte og andre organer, der er ødelagt af alkoholforbrug sammen med teksten 'alkohol er skadelig for helbredet' med stor skrift. Ud over at formindske antallet af alkoholrelaterede sygdomme er det også hensigten at reducere trafikuheld, vold i hjemmene og selvmordsforsøg. Reklamering for alkohol vil blive forbudt i alle trykte og elektroniske medier. Salg af alkohol forbydes til unge under 21 og til gravide, ligesom alkohol ikke må sælges mellem kl. 5 og kl. 19.

Foto: República

PLASTPOSER

For nogle år siden blev både brug og produktion af plastposer forbudt i Kathmandudalen. Et rimeligt tiltag, da de små tynde plastikposer flød overalt, også ude i naturen, hvor dyrene gumlede løs på de ufordøjelige poser. Men en ting er en lov, en anden efterlevelsen. Selv om loven ikke bliver 100 % overholdt, kan man dog konstatere, at brugen af de tynde poser er reduceret ganske væsentligt. I butikker med bare lidt dyrere varer får man i dag tilbudt fiberposer i stedet. De sælges også en gros i sidegaderne.

Foto: Jørgen Rendsvig

NEPALESISKE FLYSELSKABER MÅ IKKE FLYVE I EU

Hverken Buddha Air, Tara Air eller andre af de nepalesiske indenrigsflyselskaber har haft nogen planer om at oprette flyforbindelser til EU, men derfor var det alligevel ubehageligt, da EU i december 2013 blacklisted alle nepalesiske flyselskaber. Nepali Airlines har dog nu planer om direkte forbindelser til bl.a. London.

Der har i mellemtiden været arbejdet på at højne sikkerheden. International Civil Aviation Organization, ICAO, har otte kritiske indikatorer og forlanger 59 procents opfyldelse heraf i det asiatiske område. Udenrigsminister Mahat gjorde i februar forestillinger over for EU-kommissionen, da Nepal nu opfylder 58,4 procent. Han håber på, at det er godt nok. Jean Claude Juncker lovede at se positivt på sagen.

Himalaya

– dit livs højdepunkt!

Mountain Delights Treks & Expedition er et lokalt trekking bureau med base i Kathmandu. Vi har i mere end ti år arrangeret trekking i Nepal, Tibet og Bhutan.

Mountain Delights arrangerer skræddersyede ture til nogle af Nepals mest populære destinationer, f.eks. **Mount Everest, Annapurna, Langtang** og **Kunchenjunggha**.

Vi tilbyder ture med fokus på miljø og bæredygtighed. På ture som **Ganesh Himal Eco Trek**, bevæger vi os væk fra de mest populære ruter og ud i **uberørt natur**. Her møder du den **lokale befolkning**, og får indsigt i dens dagligdag. Mountain Delights støtter lokalbefolkningen bl.a. med skoleprojekter og ved at bruge lokale portere.

Vores guider har stor erfaring med trekking, og de har et unikt kendskab til **Himalaya** og **nepalesisk kultur**. Alle vores guider har en fortid som portere og dermed et meget stort lokalkendskab til trekking ruterne.

Udover trekking tilbyder Mountain Delights også en række andre aktiviteter som landsbyophold, safari, bungy jump og paragliding ...

Hvis du vil vide mere, så besøg os på vores hjemmeside:

www.gotomountain.com

Eller kontakt Ram P. Saptoka

Email: info@gotomountain.com

TEGLVÆRKER

En væsentlig kilde til luftforureningen i Kathmandu-dalen har været de mange teglværker. Om vinteren udgjorde udledningen fra de 114 teglværker i dalen 40 % af den samlede luftforurening. Der har derfor i en årrække været fokus på denne bivirkning af murstensproduktionen (der er flere andre væsentlige problemer, men det er en anden historie). Værkerne brugte en gammel teknologi, 'bull trench', der ikke udnyttede energien særligt effektivt.

Jordskælvet ramte teglværkerne hårdt. Over 90 % fik større eller mindre skader, og især skorstenene blev ødelagt. Samtidig kom der et efterspørgselspres.

Mange af de genopførte værker benytter nu i stedet zig-zag-teknologien, hvor opvarmningen bl.a. styres af elektriske blæsere, der leder luften fra brændingen bedre igennem stenene under brændingen. Denne teknologi reducerer partikelforureningen med op til 80 %. Men der benyttes stadig kul, typisk importeret fra Assam i Indien. Og teglværkerne i Nepal tegner sig for mere end halvdelen af de kul, der forbruges i landet.

Ud over zig-zag findes der en endnu bedre teknologi, Vertical Shaft Brick Kilns, der er dyrere at anlægge, men billigere i drift. De forurener endnu mindre og kan være i drift hele året, da de ikke stoppes af monsunen. Der er dog indtil videre kun to af denne type anlæg i dalen.

Foto: Viggo Brun

MINE OPLEVELSER MED ESPERANTO I NEPAL

Af Peter Wraae

Som de fleste af dette blads læsere er jeg meget glad for Nepal. Jeg har besøgt landet en del gange, og det har jeg planer om at fortsætte med.

Min første tur var i 2011, hvor jeg et stykke tid inden rejsen var begyndt at lære det internationale sprog esperanto. Under et besøg hos en ven, som hjalp mig med undervisning i sproget, fik jeg en brochure om et esperanto møde i Nepal nogle måneder senere, og det tilmeldte jeg mig med det samme. En del af mødet var en trekking tur. Det var det, der trak mest i mig, og jeg tænkte, at det nok gik, selv om jeg ikke talte sproget flydende.

Jeg har tidligere vandret meget i fjeldene i Norge. Der har jeg brugt turistforeningens hyttesystem, som minder en del om den måde, der vandres på i Nepal. Mødet var internationalt, og der kom folk fra hele verden, men der var selvfølgelig flest nepalesiske deltagere. Mit lidt spinkle esperanto var ikke nogen hindring. Der var stort sammenhold og en stærk opfattelse af, at i dette forum var alle lige.

Jeg har tidligere rejst en del i verden, både med rygsæk og rejsebureau, og oplevet den forskel, der er på, i hvilken grad man kommer i kontakt med det land, man besøger. Ved dette besøg oplevede jeg at komme og besøge et land som en ven. De nepalesiske esperantister tilhører et bredt udsnit af befolkningen og kunne godt ligne min danske vennekreds. Der er en overvægt af lærere. Alle har en uddannelsesmæssig baggrund, men nogle har fortalt, at deres forældre lever meget beskedne liv i landsbyer i bjergene. Et halvt år efter mødet var der i København et verdensomspændende esperantomøde. Jeg blev spurgt, om jeg ville invitere nogle af de nepalesiske deltagere til at bo i nogle uger, hvilket jeg med glæde sagde ja til. Udgif-

terne til flyrejse og lidt gebyr til mødet var lige akkurat, hvad de kunne betale. Så de var glade for at få gratis overnatning og forplejning. Jeg havde fem nepalesere boende i en måned og måtte garantere for deres ophold efter gældende regler.

Det blev en begivenhed, som udvidede min vennekreds en del. Ved besøg i lande i verden, som har en væsentlig lavere levestandard end vores, har jeg næsten altid oplevet, at jeg som europæer bliver betragtet som værende "over" de mennesker, jeg har mødt, hvilket ikke har været en situation, jeg har ønsket. Ved at møde mennesker gennem et neutralt sprog forsvinder noget af denne afstand, hvilket også er formålet med det.

Jeg har siden mit første besøg været i Nepal næsten hvert år, ofte med besøg af lang varighed. Jeg bor hos forskellige familier og kommer efter det, nu langvarige bekendtskab med mange af dem, langt ind i deres kultur og begynder at "høre til". Det var i begyndelsen lidt af en kunst, når jeg boede hos de forskellige familier at afkode deres sociale regler, som de har, såvel som vi har vores. Der krævede noget opmærksomhed og koncentration, men ud over et par småuheld, så gik det fint.

De fortæller om deres liv, og jeg om mit. Jeg kan nu snakke med dem om mere følsomme emner, som hvordan deres familier finder partnere til de giftmodne, og hvordan det er at leve mange generationer sammen. Der er store forskelle mellem vores kulturer, og det er både fascinerende og berigende at indleve sig i så fremmede forhold. Det er også bekræftende, at mennesker med så forskellig baggrund kan opbygge et venskab, som begge parter opfatter som givende og naturligt.

Jeg er på Facebook med familierne, og vi følger på den måde med i, hvad der sker.

Sidst, jeg besøgte Nepal, var lige før jordskælvet, og jeg havde stor glæde af den service, FB oprettede i dagene efter, hvor jeg kunne se, hvem af dem, jeg kendte, som havde logget ind på FB, og jeg kunne derved følge med i, om de levede. En skrev næsten daglige rapporter, som han sendte ud i esperantonetværket i hele verden.

Af de sværere ting, jeg har mødt gennem mine besøg, er det, at den nepalesiske esperanto organisation har snert af en ikke helt demokratiske samarbejdskultur. Vores fælles sprog bygger på en opfattelse, der er funderet på menneskerettigheder, og det følges også i det meste af verden, men i Nepal bøjer man virkeligheden lidt i retning af deres egen tradition eller kultur, hvor vi f.eks. har set en stor træghed med at få et beslutningsdygtigt og handlekraftigt parlament til at fungere.

Det har været svært for mig at finde ud af, hvor jeg skulle sætte mine ben i det, som jeg syntes, var et stort problem, men som nogle af mine venner ikke kunne få øje på. Set i større målestok er mit dilemma måske sammenligneligt med en del af de problemer, der eksisterer i verden mellem kulturer og religioner.

Jeg skal afsted igen næste år. Med glæde over udsigten til at gense mange af mine venner, opleve den vidunderlige natur i bjergene og med et håb om, at den spirende dialog langsomt vil bære frugt.

Peter Wraae er formand for Esperantoforeningen for Danmark. Er uddannet bibliotekar, og har tidligere været beskæftiget med informationsbehandling i flere virksomheder.

HVORDAN KÆMPER MAN FOR SIN RET TIL AT VÆRE **BARN I NEPAL?**

I Nepal lever mange børn i stor fattigdom. Denne ekstreme fattigdom sætter sine dybe spor i et barns liv. Børn har slet ikke de samme muligheder, som vi kender herhjemme. I Nepal har mange børn ikke mulighed for at være barn. Men er det ikke en rettighed, som alle børn burde have? Er det ikke et barns ret at kunne være i et ubekymret miljø? Det mener Red Barnet Ungdoms Nepalgruppe. De har, i et tæt samarbejde med den nepalesiske organisation NNDSWO, sat sig for at arbejde for et mere børnevenligt Nepal. I projektet 'Our Haven - Child Clubs' har de sammen åbnet 30 børneklubber i det sydlige Nepal. Her kan børnene mødes på tværs af kaster, køn og sociale baggrunde. Ideen er, at de her kan få lov til at være børn. De har selv medbestemmelse på, hvilke aktiviteter

der skal på programmet. Det foregår på helt klassisk demokratisk vis, som også er med til at give børnene en forståelse for demokrati. Klubberne drives udelukkende af unge frivillige nepalesere. Den daglige drift er i høj grad styret lokalt, hvor Nepalgruppen sidder i Danmark og håndterer den økonomiske del af projektet. "Vi har fra dansk side naturligvis det overordnede ansvar for, at klubberne kan åbne hver uge, men vi er dybt afhængige af de engagerede nepalesiske frivillige. Det er dem, der bærer projektet i mål," siger projektleder Christoffer Vinther.

Af Emil Winkler
Foto: Sarah Holm Jacobsen

I foråret sendte Nepalgruppen 270 kilo LEGO ned til børneklubberne. Det blev alt sammen sponsoreret af LEGO. Dette var første gang, at børnene havde LEGO i hånden.

Som noget nyt i projektet har gruppen iværksat en ungdomslederuddannelse. Det er en uddannelse, som skal ruste de unge frivillige nepalesere til at kunne gøre børneklubberne endnu bedre. "Vi søsatte ungdomslederprojektet, fordi vi ønskede at klæde vores nepalesiske frivillige endnu bedre på til deres daglige arbejde i klubberne. Projektet skal altså give nepaleserne nogle redskaber, som de kan bruge nu, men også i fremtiden," siger Christoffer.

Men selvom man er nået langt for børns rettigheder i Nepal, så er der lang vej endnu. Gruppen ser også gerne flere klubber i fremtiden.

Har du lyst til at høre mere om arbejdet med at drive børneklubber i et land, hvor børns rettigheder ikke er en selvfølge, er du altid velkommen til at kontakte os på nepal@redbarnetungdom.dk.

Emil Winkler er kommunikationsansvarlig i Red Barnet Ungdoms Nepalgruppe.

I februar 2017 var de nepalesiske ungdomsledere på et DUF seminar i Danmark. Seminaret er en del af deres uddannelse som ungdomsledere. Selvom det var spændende og lærerigt, så mente de alligevel, at her var lidt koldt.

I børneklubberne er børnene selv med til at bestemme aktiviteterne. Det giver en vigtig lære om demokrati.

VANDRING OG GODE HISTORIER I DEN NYUDSPRUNGNE BØGESKOV

Af Lillian Steenholt
Foto: Børge Helmer

Søndag den 7. maj var datoen for den årlige forårsvandretur med Selskabet i Marselisborgskovene syd for Aarhus.

Solen strålede om kap med de 21 friske vandrere, som var mødt op, klar til at nyde en frisk vandretur, hinandens selskab, den nyudsprungne bøgeskov, anemonerne og frisk forårsvind i ansigtet. Som altid var det Bent og Preben, der var initiativtagere og ruteplanlæggere. Desværre måtte vi undvære Bent på selve turen.

Forårsturen blev første gang afviklet i 1997. Og nu, 20 år senere, blev jubilæet fejret med den samme rute som for 20 år siden. Imponerende, at der også var mange af de samme deltagere som dengang. Men måske foregik turen i et lidt mere adstadigt tempo. Det var dog en udfordrende tur rundt i Marselisborgskovene, over de største bakker, der findes i området. Turen var oprindeligt tænkt som træning til et måske kommende Nepal-trek og derfor nøje plan-

lagt i "Nepali flat" landskab, nedad, opad, næsten aldrig ligeud. Undervejs var der god tid til at gå i fred og ro, til at udveksle erfaringer og dele gode råd og rejsehistorier.

Som sædvanlig blev turen krydret af Prebens små historier undervejs, hvilket også var en god anledning til et lille pust efter en lang opstigning. Bl.a. på en af de højeste bakketoppe i skovene, hvor der for 20 år siden var udsigt over Aarhus bugten. Men så blev træerne for høje, hvorefter man byggede et udsigtstårn på bakketoppen. Så voksede træerne videre, og til sidst blev tårnet revet ned, fordi der nu alligevel ikke længere var havudsigt. Så vi nød udsigten til trækronerne omkring os og det lille hvil. Et andet sted fik vi en drabelig historie om en mand, der stjal fra en lokal kroejer i skovene tilbage i 1700-tallet. Det kom senere til håndgemæng mellem de lokale kroejere og tyven, der blev såret og døde. Herefter blev de tre kroejere dømt til hængning på galgebakken udenfor byen.

Således beriget af historier og godt selskab kom vi gennem den første del af turen og fandt en fin shelterplads i Hørhaven, hvor vi holdt frokostpause med de medbragte madpakker. Videre derfra til flere "bestigninger" og til sidst langs stranden, fra Ørnereden og tilbage til Varna. Nogle fortsatte dog til ishuset. I hvert fald trængte de fleste til en forfriskning efter de ca. 12 km gennem den grønne forårsskov.

Vi ser frem til mange flere fornøjelige vandreture i det gode selskab og glæder os allerede til efterårsturen, som bliver langs Gudenåen. Mere information herom senere.

Lillian Steenholt er projektleder og medredaktør af Nepal Vision

PRINS JOACHIM I NEPAL

Af Jørgen Rendsvig
Foto: Steen Brogaard

Prins Joachim er protektor for CARE, og i den forbindelse var han på besøg i Nepal fra 24. februar til 6. marts 2017. Det er Prins Joachims andet besøg i landet – første gang var i 1991.

Denne gang besøgte Joachim bl.a. et Micro Hydropower-projekt, et kvinde-kooperativ i Gorkha, et skovbrugsprojekt i Bandipur og et projekt for jordskredssikring, nær vejen mellem Pokhara og Tansen.

I omegnen af Pokhara fik et skovbevaringsprojekt samt et drikkevandsprojekt for 60 husstande besøg.

I Terai blev der mulighed for at se nærmere på projektet "Right to Food", der har fokus på at styrke fattige og socialt udsatte kvindelige landmænds rettigheder samt et andet projekt, der har til formål at forbedre levevilkårene for fattige og udsatte mennesker.

Uden for det planlagte program kom gruppen også til at erfare vilkårene mht. transport i Nepal. Et jordskred ødelagde undervejs den vej, der skulle være kørt ad tilbage til Kathmandu. Der måtte

derfor findes andre løsninger. Den alternative kørevej medførte en forlængelse af turen med 10 timer!

Endelig var der udover de officielle middage også et besøg på Patan Durbar Square på programmet og et besøg hos EGHR-projektet, der har fokus på at støtte og styrke det nepalesiske politi, samt hos Armed Police Force og Ministry of Forest and Soil Conservation med henblik på at forbedre menneskerettighederne og samtidig forhindre tortur og nedværdigende behandling af Nepals befolkning. Se også Nepal Vision, 2016, nr. 2.

Udover Prins Joachim deltog også CAREs bestyrelsesformand, Christian S. Nissen, og Hans Georg Møller, 'Gorm', der er ambassadør for CARE, i rejsen.

Kilder:
www.kongehuset.dk/nyheder/program-for-besoeg-i-nepal
og www.billedbladet.dk

Baunelek

Gahnku modelhouse site

Dalitter

Churia

R e s t a u r a n t

HIMALAYA

Tibetansk & Nepalesisk køkken

Herluf Trolles Gade 5, 1052 København K.

Tlf : 33 32 37 08

Åbningstider

Man - Lør 15:00 - 23:00

Søndag kun åbent for selskeb

E-mail: himalaya_rest@yahoo.com

www.himalayarest.dk

UKENDTE SPISEMULIGHEDER I KATHMANDU?

Af Nana Lange

Fotos: Nana Lange og Jørgen Rendsvig

Vi flokkes om Roadhouse, Mandap, Fire And Ice, Northfield, La Dolce Vita, Third Eye, New Orleans med flere. Men der er faktisk andre gode muligheder, hvis man bevæger sig lidt væk fra Thamels heksekedel. Her er nogle bud på andre muligheder.

SALON DE KTM - MAISON DE KATHMANDU, 203 Kumari Mai Marg, Lazimpat.

Tæt ved det store hotel Radisson, væk fra befærdede Lazimpat, gemmer en lille oase sig. Gå ned mod Radisson, men hold til venstre, så finder du sydkoreanske Chuck og Siwon, der i 2016 åbnede et Bed & Breakfast ved navn Salon/Maison de Kathmandu, alt efter om det er caféen eller værelserne, man kommer for. Caféen byder på stærk kinesisk og koreansk mad med ris, rejer, svinekød, æg og grøntsager stegt i soya- og østerssovs, samt et par mere vestlige retter såsom pasta, sandwich og suppe. Hungrer man efter god ost, kan den lækre ostetallerken anbefales. Mad og drikke serveres i fin, håndlavet keramik fra potteriet i Thimi, som kan købes i caféens lille butik. I de kolde måneder tændes der op i den indendørs pejs eller bålet i haven, og ellers kan man nyde solen og roen i haven, som ligeledes rummer en økologisk køkkenhave, der forsyner køkkenet med frisk salat og urter.

NEWA LAHANA, KIRTIPUR

I byen Kirtipur, beliggende i den sydvestlige del af dalen, finder man restauranten Newa Lahana, som laver traditionel Newar mad. Her er personalet klædt i traditionelt Newar tøj, og man kan nyde sin mad under åben himmel med udsigt over Kirtipur. Under højtider eller på søndage kan det være svært at få en plads, selv om spisningen foregår tætsiddende på måtter – og med god grund. Her serveres khaja set med beaten rice (tørrede ris, som minder lidt om havregryn), stegte æg, bønnecurry, grøntsagscurry, spinat og tørre bønner; bara, som er en form for dybstegt pandekage, lavet af sorte linser; yomari, som er en fiskelignende dessert, som laves på dampet rismel og med enten smeltet brun farin eller kondenseret mælk som fyld. Den spises typisk under festivalen Yomari Punhi, som fejres i slutningen af høstsæsonen. Derudover kan man prøve alt godt fra bøflen, hvilket indebærer øjne, ører og tarme.

KRISHNARPAN – DWARIKA'S HOTEL, BATTISPUTALI

Er man på udkig efter et lidt mere fornemt spisested uden at skulle vælge de fine, men lidt ensartede Bhojan Griha eller Nepali Chulo, hvor menuen stort set er den samme, kan restauranten Krishnarpan på Dwarika's Hotel anbefales. Hotellet rummer flere forskellige kulinariske køkkener, hvor Krishnarpan er orienteret omkring nepalesisk mad. Man kan vælge en fast menu, som består af 6 til 22 retter, som ikke skuffer, hvilket ligeledes gælder vinkortet. Spisningen foregår siddende på gulvet, med hagesmæk på, i et smukt indrettet lokale. Menukortet udleveres med ens navn på, og som velkomstdrink serveres risvin. Grønne momos, boghvedepandekager, suppe, en luksusudgave af dal bhat, yoghurt med nødder samt semuljebudding er blandt retterne, og man går bestemt ikke sulten derfra.

CURILO, LAZIMPAT

Over for den britiske ambassade ligger den lille café Curilo, hvor ambassadefolket hænger ud blandt expats (emigranter/personer, som har bosat sig i et andet land end hjemlandet) og hippe nepalesere. Stedet emmer af ro og hygge og er perfekt til en gin & tonic eller Gorkhaøl, som kan nydes i de hyggelige, svagt belyste sofakroge. Maden er vestlig og veltillavet og omfatter blandt andet pocherede æg, Cordon Bleu, pastaretter og bruschetta, som alle anrettes fint og kreativt. Det bedste er dog mintlemonaden, som er grøn og utroligt forfriskende. Derudover skuffer deres musikvalg aldrig.

CAFÉ SOMA, BALUWATAR

Café Soma i Baluwatar, over for den russiske ambassade, tiltrækker både expats og nepalesere. I løbet af formiddagen fyldes haven op med folk, der arbejder eller blot mødes til en snak over en kop kaffe. Caféen er kendt for at lave lækre burgere og kager, men deres potato wedges (kartoffelbåde) serveret med mayonnaise og chilisaucen eller den utroligt lækre iste kan bestemt også anbefales. Indendørs er der ikke meget at komme efter, men caféen har ligeledes en lille boghandel med nye og populære bøger.

ANGAN, LAZIMPAT

På den indiske kæde Angan, som blandt andet ligger på New Road og i Lazimpat fås indiske specialiteter så som idli, uttapam og dosa samt forskellige søde sager. Dosa er en papirtynd form for pandekage lavet på ris og linser og fås i forskellige varianter. Deres paper masala dosa, som er et hit, består af en lang sammenrullet dosa-pandekage, fyldt med en krydret kartoffelcurry og serveret med kokoschutney og sambar, som er en form for stærk suppe med grøntsager. Paper masala dosa fylder mere end ens tallerken, og det kan være svært at greje, hvordan man lige håndterer den. Det letteste er blot at spise med hænderne og sørge for at få smaskede fingre.

Laphing

Befinder man sig nær Bouddhanath Stupa i Bouddha, bør man prøve den tibetanske gademadsspiselaphing, som er en form for kolde nudler lavet på mungbønner. De serveres i en stærk chili-eddike-soya-sovs og spises med pinde.

Nana Lange er 28 år og uddannet psykolog og yogainstruktør. Hun har besøgt Nepal af fire gange og har boet i Kathmandu af to omgange, sidst i september-januar 2016 - 17, hvor hun arbejdede som psykolog. I foråret 2017 blev hun valgt som suppleant til selskabets bestyrelse.

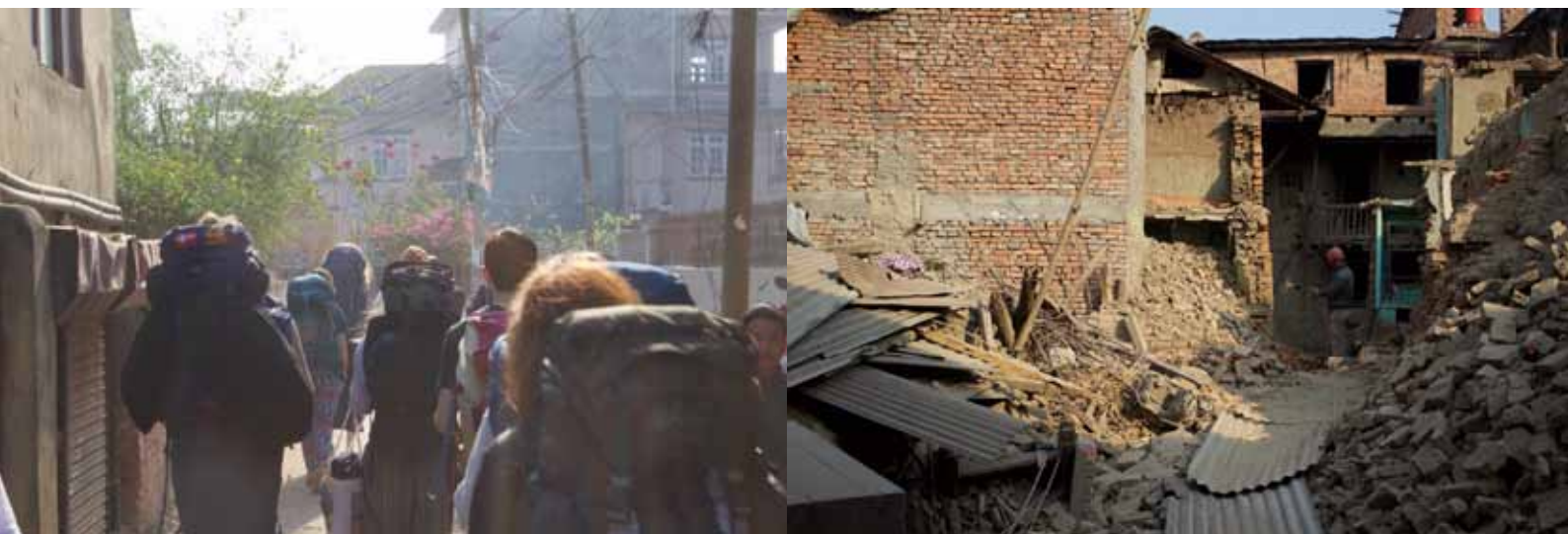

GENOPBYGNING TIL MODSTANDSDYGTIGHED

Tekst & foto af Daniel Eisfeldt & Steen L. Larsen

Mit navn er Daniel Eisfeldt. Jeg er 21 år og læser Eventmanagement og Lederskab på Vallekilde Højskole. I marts 2016 var hele mit hold og jeg afsted til Nepal for se, hvad jordskælvet i april 2015 havde haft af følger for landet og dets befolkning. I løbet af turen har vi taget billeder og skrevet portrætter til en gadeevent, som vi gennemførte sammen med Folkekirkens Nødhjælp den 24. april 2016 i Skt. Peders Stræde i København. Her var formålet at rejse penge og andre donationer til befolkningen i Nepal.

Dagen efter vores ankomst var der ingen hvilen på laurbærrene. Jeg stod op kl. 6 og gik med de andre mod Folkekirkens Nødhjælps hovedkvarter i Kathmandu til et lille møde. Efter mødet og en solid frokost, blev vi fulgt ud til den bus, der skulle køre os til udkantslandsbyerne.

I udkanten af Kathmandu ligger en mindre landsby ved navn Bungmati. Her er ødelæggelserne tydelige og skræmmende. Beboerne i landsbyen kæmper hårdt for at genopbygge deres hjem, og de bruger mange timer på at fjerne murbrokker fra de steder, hvor deres hus engang var, så de kan bygge et nyt.

Da vi igen besøgte Bungmati, fik jeg endnu et slag i følelsesregisteret pga. kvinden på billedet. På billedet ses Surja, der dagligt bruger sin tid på at genopbygge byens hellige tempel. Surja arbejder voldsomt hårdt, for at hun kan glemme jordskælvet og de følger, det havde for hende og hendes familie. Hun mistede selv sit hjem og seks af sine nærmeste venner.

Som scener, taget ud af krigsfilm. Jeg var vidne til en masse ting, der nemt kunne afspejle de forhold, der er i efterkrigszoner. Ruiner, smadrede biler og en ildelugtende lugt fra byens kloaksystem, der også blev smadret i jordskælvet, præger de indtryk, man får, når man går igennem gaderne.

Selv om vi lagde stort arbejde og seriøsitet i vores arbejde i landsbyerne, var der alligevel masser af tid til at snakke og grine med børn og unge i de forskellige byer. Her ses Lasse med en lille pige på ryggen. Senere blev der også spillet fodbold med de lokale drenge, og der blev spillet det japanske Kendama.

Den sidste dag i landsbyerne blev afsluttet med en mindre vandretur omkring Khokana. Her gik vi ad små stier, som efter sigende har været der i flere hundrede år. Udsigterne var yderst flotte, og jeg brugte lidt tid på at være filosoferende og tænke på, hvordan jeg kunne hjælpe Nepal mere.

Dagen før vi tog hjem, var alle fra højskolen med til Holi festival i Kathmandu. Festivalen har udspring i kærlighed og handler ganske givet om at udvise kærlighed til hinanden. Dette gøres bl.a. med en masse pulver, der har forskellige farver, der til gengæld også er rigtig svært at få ud af håret igen.

Som afslutning på den fantastiske tur valgte vi, i samarbejde med Folkekirkens Nødhjælp, at lave en gadeevent i Skt. Peders Stræde for at vise de ting, vi havde oplevet under turen - både mig selv og mine rejsekammerater. Der var masser af mennesker, som fik oplevet både nepalesisk mad, dans, sang og en masse andre gode ting fra dette fantastiske land.

Sammen med lokale grupper lavede gruppen fra Vallekilde Højskole, som afslutning på turen, en fotoudstilling med titlen 'Livsmod til genopbygning' ('Resilience to Reconstruction'). Udstillingen blev sat op i Bungmatis centrum, og åbningen skete med taler af borgmesteren og af flere ministre.

KESHAB THOKER/REPUBLICA

Locals of Bungmati observe a photo exhibition covering the earthquake-affected communities, under the theme "Resilience to Reconstruction." The exhibition is organized by DCA, in association with Friends Service Council Nepal, Bungmati Reconstruction Committee, and Friends Help Group Bungmati. Photos were taken by students of Vallekilde Folk High School during their stay in Lakuri Bhanjyang, Khotdanda and Bungmati. The exhibition will continue till Tuesday.

EN EVENTYRLIG KULTUR- OG NATURREJSE

En helt anderledes tur til Nepal med vægt på kultur, natur, eventyr, komfort og oplevelser i særklasse.

Se mere på www.lidvintravel.dk

Lidvin Travel ApS
... en rejse ud over det sædvanlige

Ordrupvej 70 A, 2920 Charlottenlund +45-20 830 830

www.lidvintravel.dk

**Everest, Annapurna,
Manaslu, Makalu,
Kanchenjunga, Mustang,
Dolpo, Lumbasumba, Dhaula-
giri, Langtang, Ganesh, Rara, Nar&Phu,
Dhortapan, Great Himalayan Trail, Solu, Arun, Mugu, Simikot,**

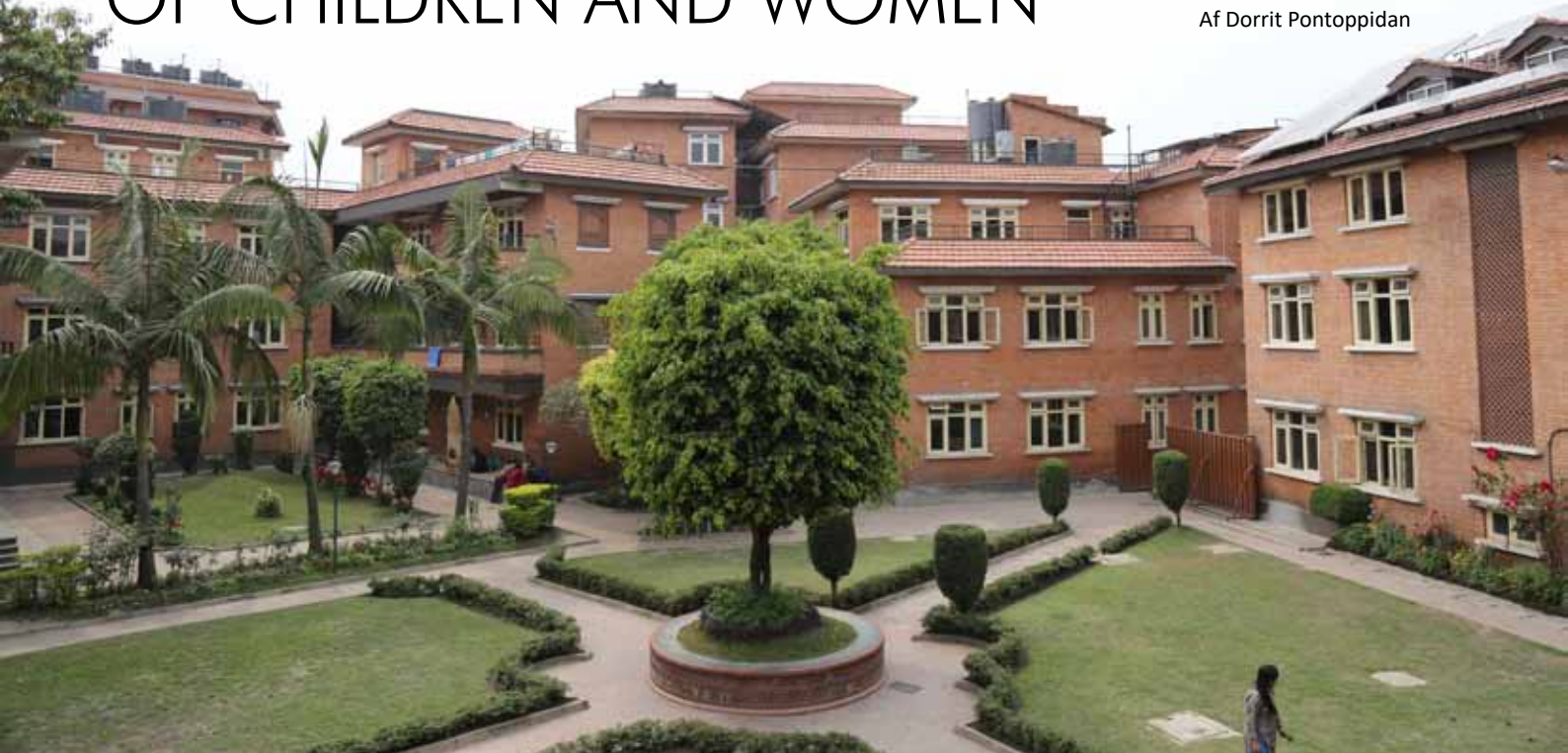
Helambu, Bardia, Chitwan

MAITI NEPAL

A SOCIETY FREE FROM TRAFFICKING OF CHILDREN AND WOMEN

Af Dorrit Pontoppidan

Når man bliver lukket ind af porten til Maiti Nepals hovedcenter i Kathmandu, møder man ro og renlighed, og man oplever en skærende kontrast til byen, man lægger bag sig. Bygningerne er smukke, de er skænket som en engangsdonation af engelske Prins Charles, og beplantningen er fin og sirligt holdt. Her bor ca. 400 kvinder og børn.

Ud af porten kommer børn, der bor i centeret, og som går i den nærliggende skole. Hver morgen står Maiti Nepal's grundlægger Anuradha Koirala og sender børnene afsted med sin velsignelse; det er en meget rørende gestus, og børnenes respekt for hende er slående.

Ind af porten går børn, der går i den engelsksprogede skole, Teresa Academy, som er en del af Maiti-organisationen. Det er udelukkende børn, der har udfordringer, der har adgang til skolen; det kan være hjemløse børn, der er blevet afleveret af politiet eller børn fra den omkringliggende slum. Børnene, der bor i Maiti-centeret, er for det meste på egen hånd. De kan være reddet fra prostitution eller anden form for udnyttelse.

Skolen er en vigtig del af Maiti-organisationen. Den er et holdepunkt og en beskæftigelse, og vigtigst af alt: uddannelse er metoden til at ændre livsmønstre.

Ud af porten går hver dag kvinder, der bor i centeret, og som tager af sted på deltidsjobs i byen. Disse kvinder er blevet reddet ud af bordeller i Indien eller fra alvorlig vold i hjemmet. De bor i tryghed i centeret og bliver plejet og undervist i basale færdigheder, og når de er klar, begynder de at arbejde inden for murene med rengøring, vedligeholdelse af haven, med at passe de mindste børn, der ikke kan bo på sovesal endnu, og i køkkenet. Når det kan lade sig gøre, begynder de at tage deltidsarbejde uden for murene. Maiti Nepal har aftaler med en række cafeer, fabrikker og butikker etc. Det er en vigtig del af integrationen tilbage til et selvforsørgende liv.

Ind af porten kommer familiemedlemmer, som henvender sig, fordi deres datter er forsvundet, og de frygter, at hun er på vej til at blive handlet, og de søger hjælp i Maiti. Mange bliver reddet på denne måde, da man når at sende billeder af sted til de 11 grænsestationer, som Maiti driver på grænsen til Indien. Ved disse stationer

arbejder tidligere reddede kvinder med at tjekke alle offentlige køretøjer, der passerer grænsen. Hver gang Maiti Nepal åbner en ny grænsestation, følger det lokale politi med og bakker op om arbejdet. De yder støtte til, at kvinderne kan insistere på at få lov til at tjekke papirer på de rejsende og udspørge dem om deres ærinde. Da de selv er blevet reddet, ved de, hvad de skal kigge efter.

Ind af porten kommer politiet jævnligt til centeret i Kathmandu med kvinder eller børn, de ikke ved, hvad de skal stille op med. Det kan være børn, der er efterladt på gaden, eller kvinder, der er blevet sat på et fly med intet andet end deres pas og strandet i lufthavnen, voldsomt traumatiserede. Der er også voldsramte kvinder imellem, som naboen har reageret på. De bliver tilbudt ophold i centeret, hvis de anmelder voldsmanden. Dette er en betingelse, da centeret har en begrænset kapacitet.

Ud af porten går grupper af piger, der tager afsted på oplysningskampagner. Jævnligt arrangerer Maiti disse kampagner, hvor tidligere reddede kvinder optræder med skuespil i landsbyerne for at advare mod at lade sig lokke. De er selv blevet overtalt

af en charmerende, ung mand enten med løfte om ægteskab i Indien eller om et arbejde, som vil forbedre deres liv.

Der er en jævn trafik til og fra de to hospices, som Maiti Nepal har etableret i udkanten af Kathmandu.

De bliver beboet af de reddede kvinder, der er så fysisk og psykisk syge, at de ikke kan genetablere en normal tilværelse. Maiti har formået at skabe disse fredfyldte og trygge rammer, hvor kvinderne bliver tilset dagligt af en sygeplejerske og jævnligt af en læge. De dyrker nogle grøntsager, blandt

andet champignoner, dels til egen brug og dels som terapi.

Grænsende op til Maitis mure ligger deres Guest House, hvor besøgende kan leje sig ind. Det bliver også drevet af reddede kvinder og fungerer som værksted, hvor kvinderne arbejder med kunsthåndværk. Der kan man morgen og aften høre børnene og kvinderne i centeret synge deres Satsang.

Maiti Nepal er en meget veletableret og velfungerende organisation. På trods af beboernes skæbner og den konstante påmindelse om en hård virkelighed, når nye beboere ankommer, er der en optimistisk

og håbefuldstemning. Grundlæggeren Anuradha Koirala har lagt hele sin sjæl i dette sted, og det mærker man. Hun modtog i 2010 CNN Hero of the Year Award og i 2014 Mother Teresa's International Award.

Maiti Nepal bliver udelukkende drevet ved hjælp af private donationer, og det er en konstant kamp at skaffe midler. Se mere på www.maitinepal.org.

Dorrit Pontoppidan støtter Maiti Nepal som fundraiser.

ARRANGEMENTSKALENDER

AARHUS

Møderne foregår i DOKK1, Hack Kampmanns Plads 2,
8000 Aarhus C

Søndag den 3. september 2017 kl. 11.00
Vandretur ved Gudenåen - i de smukke Gjern Bakker
Mødested: P.4, overfor Toften, Lille Amerika, 8883 Gjern

Torsdag den 7. september 2017 kl. 19.00
Byplanlægning i Kathmandu
Oskar Frelin og Jens Hansen Holm

Lørdag den 30. september 2017 kl. 18.30
Dal Bhat aften for Selskabets medlemmer og venner
Fristedet Skæring, Egå (yderligere info og invitation følger)

Torsdag den 19. oktober 2017 kl. 19.00
Hvorfor rejse i Nepal – igen, igen og igen
Inger Marie Arildsen, passioneret trekker

Mandag den 11. december 2017 kl. 19.00
Med Bonderøven i Nepal
Frank Erichsen
Dette møde afholdes i Storcenter Nord,
Finlandsgade 17, 8200 Aarhus N

KØBENHAVN

Møderne foregår i Medborgerhuset,
Danasvej 30B, 1910 Frederiksberg C

Torsdag den 14. september 2017 kl. 19.30
Gorkha-soldaterne
Jens Seeberg

Mandag den 9. oktober 2017 kl. 19.30
Pottery Square genopstår
Grethe Grønkjær og Surya Prajapati, Help Pottery Square

Torsdag den 16. november 2017 kl. 19.30
Mødet er ved at blive aftalt
Se nærmere på hjemmesiden og i e-mailen til medlemmerne